

4-54052 / F. 5474A
GURISTINOEN

DOCTRINA LABURRA,

HAUR-GAZTEI IRAKHASTECO

PIARRRES DE LA VIEUXVILLE

Bayonaco Yaun Apezpicuaren manu
imprimatua, hau chonqui irakhatfia icai-
reco Bayonaco Diocesán.

BAYONAN,

PAUL FAUVET, Erregueren eta Yaun
Apezpicuaren Imprimerçaillea baithan.

1788.

Si el libro se perdieren
como suele suceder Suplico
al q.^o lo buscare q.^o me lo
Sepa volver y si no sabe
mi nombre abajo lo
ponere

Sabel tengo por nombre
para poderte servir por
yulido Vreiztieta para
con Frisco Alvir

BAYONACO

YAUN APHEZPICUAREN
MANAMENDUA,

Bere Diocesan ikhas-araci nahi duen Catichimaren publicatceco.

PIARRES DE LA VIEUXVILLE, Yaincoaren gracias eta Aita Sainduaren autoritatez, Bayonaco Aphezpicuac, Errotor, Bicario, Escola-Naui, Familiaco Buruçagui, eta bertee gure Diocesan gazteriarri irakhas-teco carguandutenei, Salutanteia eta Benediccionea.

Ene Anaya maiteac, Apostoluei eta hequin presuntetan Eliçaco carguetan hequin ondoco behar ciren guciei Yesu-Christo gure Yaunac eman dioten lehenbico eguinbidea, eta gutienic huts eguin behar dena da, populuen instruitceca, heñ salbatceco yaquin behar dituzten gauçac irakhas-teca, preparatceca, daitecin-gatic eta disposa Yaun haren bicitce nequezoaren eta passione sainduaren fruituaren biltceca, ungui errecibitceca, sacramenduac, ecinen bidez Yaun hare aplicatcen bai dioceate bere odol preciatuaren merecimenduac: hartacotz errancioten hequin-ganic bere Aitaren-gana bihurtceca eta bere gloria osloan sartceca cihohan momentuan: *Çoazte, instruitceca, natione guciac, predicacoe Ebangelioa mundu guciari, irakhas-teca dioçuelaric nic manatu darozquitcedan gauça gucienc begiraten. Math. 28, v. 19, 20. Marc. 16, v. 16. I.*

Eta nola instruccione hequin merecimenduac Catichimetan eguiten bai dire, eta handic iguruetan bere fruitu guciac bai dago haste hauran, eta Yesu-Christo (v. 1.) dioen beçala, haurrak bere gortan yanhari sendoago, gortan, Gure bisita egui, gortan, gortan

irakhaſteco cargua dutenez bere eguinbidea eguitcco duten arthaz : eta erran bai darocute Dioceſa hunetacorz eguina ičan den Caichimaric ez dela , ba bederac nahi duena irakhaſten duela , eta hala , Caichima eguiten duena aldatcen denean , haren irakhaſteco manera eta hitzcutiça aldatuz , hanrrac gueldireen bai dire deufic ungui yaquin gabe , eta hequin memoria nekhatcen bai da deliberatu dugu Caichima baten eguitca Dioceſa gucian higoaltafun baten eçartceco , eta haurrei irakhaſteco , Yaincoaten laudatcen bihorz batez eta hitzcutiça batez beraz. *Rom. 15. v. 6.*

Chede hortaz nahi ičan ditugu imprimaract bi Caichima , bat laburragoa , bertcea luceagoa ; lehenbicecoa egun arguitara emaiten darotçueguna , ikhaſten haſten direnentçat ; bigarrena ondoan aguertuceo dena , ikhaſteaz airtinago direnentçat , eta guehiagoren ikhaſteco gai direnentçat. Batean gure erreligioneco miſterio principalac dire laburzqui explicatuac , bertcean eguia hec berac ičanen dire lucequiago eta chehequiago explicatuac. Hiftorioac eta exempluac han ičanen dire Eſcritura ſaindutie atheratuac , haur gazteac hobequi orhoiz araztea-gatic , eta ikhaſteco gogo on bat hei emaitca-gatic , noiz ere adituceo bai dituzte liburu ſainduetan banatuac diren gauça eta hiftorio miragarri hec berretuceo ditugu oraino Caichimaco leccione bakhotcharen ondoan hec berenez dakharzqueten praticac edo moralac , haurren bihorzac berthutearen praticura ekhartcea-gatic hequin gogoa eta izpiritua erreligioneco eguien eçagutçaz arguitcen den demboran bide hartaz hequin berthuteac adinarequin batean indar har deçan amoreac-gatic.

Lehenbiceco Caichimaren haſtean cauſituceo dire eguia principalac are laburzquiago eçarriac , aitec eta amec bere haurrei mintçatcen haſten diren dembora beretic irakhatsi behar diozcatenac ; eliçarat edo eſcolarat yoaitceco alqui handi daitezquen artean , han lucequiago eta chehequiago irakhaſten eta explicatcen den Caichimaren ikhaſteco.

Eta çuec ene *...* aiteac , arimen Artçain ſoberanoac gure *...* i dituen guiriftinoen ſalbamentuaren *...* de *...* enac , orhoiſten çaituztegu *...* eta eguinbide handi *...* baltea eta expli-

den modestiarequin eta atencionearéquin hah égoitén direñ z handie ethorteen direncan, hei contu errendarazteaz han ikhafi durenaz; erran arazteaz han aditu dituzten historioac eta moralaco praticac, Catichima hau çuen familietan iracur arazteaz hequin eta çuen probetchucotz. Horrelaco artha onez eta fainduetz altchatuco ditutçue haur batçuec, ccinae içanen bai dire lurrean çuen bozcarioa eta consolacionea, eta ce-ruan çuen errecompentsa.

HARTARACOTZ BADA, ordenatcen diotegu gure Diocesfaco Errotor, Bicario, escola-Nausi, eta yeneralqui haurren instruitcen hari diren guciei, irakharz deçoten presenteco Catichima hau, eta hau segui deçaten gauça gucietan, hala maneran nola hirtçuntçan: deboçatcen diotegu hun-taz bertçeric irakhastea. Manatcen ditugu Errotor eta Con-fessor guciac, adineco presunarie causticen dutenean gui-ristinoen doctrina alqui ungui ez daquitenic, hec eta Catichi-metara ibil-arazteaz, hei absolucioneric ez emaitiaz harat ibilliz, edo bertce cembait guisaz Catichima ikhafi duque-ten artean; ez emaitiaz halaber absolucioneric aitei eta amei, nauñici eta etheco andrei, bere haurrac eta bere sehiac Catichimara bidali gabez, ignorantcian bicitcera utz-ten dituzteino. Eta içanen da gure presenteco Manamendu hau irakhatsia eta publicatua herrietaco pregarioetan. Bayo-na eman Erçaroaten hogoian, mila çazpi çhun eta hogoi eta hamecan.

† *PIARRES, Bayonaco Aphezpicua.*

Yaun Aphezpicuaren manuz, SAINTPÉ Secr.

GOICECO OTHOITÇA,

Etcheco guciec elkharrequin eguin behar luquerena.

Aitaren, eta Semearen, eta Izpiritu Sainduaren icenean. Halabiz.

Orhoit gaitecin Yaincoaren aiticinean garella, eta adora deçagun Adoracionezco AËta batez.

Y Aingo guciz botheretsua, Aita, Semea eta Izpiritu Saindua, Yainco bat hirur Prefuntan, sinhesten dut baçarela munduco lekhu gucietan, eta bereciqui orai hemen çarela, adoratcen çaitut errespetu eta humiltasun ahalic handienarequin; eçagutcen eta aihortcen dut ez naicela gai çure aiticinean aguertceco; indaçu gracia othoitz hau eguiteco çure ohoretan eta ene salbamendutan. Halabiz.

Hemen, nabi duenac; erranen diru Yelaten Icen sainduaren Lethanac.

Esquer-onezco AËta.

E Ne Yaincoa, esquerrac darozquitçut çuc ene Aita onaç eguin darozquidatçun gracia guciez, eta bereciqui ceren eman nauçun mundura, ceren erosi nauçun çure Seme bakharraren adol preciatuaren gostuz, ceren eguin nauçun çure Eliçaren ume, eta contserbatu ene bicitceco oren eta momentu guciez, eta bereciqui yoan den gau huntan.

Orhoit gaitecin bathedera Yaincoac eguin darocun graciaz, ceren eman darocun egungo eguna eternitateco egunaren irabazteco; orhoit gaitecin egun hau eman darocula gure salbamenduan travaillatceco; menturaz gure biciaren

azquen eguna hau dela. Har deçagun berax borondate fermu
bat egun hau ungui emplegatceco, eta lehenago hiltceco ere
bekhatu mortal batez Yaincoa offensatuco dugun baino.

Hemen egon behar da aphur bat gogoetan maicenic egui-
ten ditugun bekhatuez orhoitcen, eta heci ihes eguitceco gogo
eta borondate on bat hartu behar da.

Galde deçagun gaurco bekhatuen barkhamendua.

E Ne Yaincoa, indaçu, othoi, atço arraxaz gue-
roz eguin ditudan hutsen eta bekhatuen bar-
khamendua.

Offri gaquizcon Yaincoari, offrimenduzco Añta.

E Ne Yaincoa, huna ene bihotça, ceinac çure
Egraciarequin batean hartu bai ditu borondate eta
gogo onac; çure-gana dakharzquet guciac, bene-
dica çatçu, ene gogo on guciac atchic eta compli-
detçadan amoreac-gatic çure ohoretan. Eguidaçu
gracia çure borondate sailduaren eçagutceco, eta
eguiçu enezaz plazer duçuna. Offritcen datozquitçut
ene egungo gogo eta pentsamendu hitz, obra, lan,
pena eta sofricari guciac; emoçute, othoi, çure
benediccionen saildua. Bai, ene Salbarçaillea, ene
eguin ahal guciac çure serbitçuan emplegatceco bo-
rondate eta gogo on bat hartcen dut: guciac çu-
reac dire, guciac çure-ganic heldu dire, eta guciac
çure baithan eçartcen ditut çure laguntça saildua-
ren azpian.

Erran detçagun Pater, Ave eta Credo.

1. **P**ater noster, qui es in cœlis,
2. Sanctificetur nomen tuum.
3. Adveniat regnum tuum.
4. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra.
5. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

6. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.
 7. Et ne nos inducas in tentationem.
 8. Sed libera nos à malo. Amen.

1. **A** Ve, Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.
 2. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui Jesu.

3. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ. Amen.

1. **C** Redo in Deum Patrem omnipotentem,
 Creatorem cœli & terræ.
 2. Et in Jesum-Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum.
 3. Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine.
 4. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus.
 5. Descendit ad inferos, tertiâ die resurrexit à mortuis.
 6. Ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.
 7. Indè venturus est judicare vivos & mortuos.
 8. Credo in Spiritum Sanctum.
 9. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem.
 10. Remissionem peccatorum,
 11. Carnis resurrectionem,
 12. Vitam æternam. Amen.

Nahi duenac, erranen ditu escoaraz Pater noster.

1. **G** Ure Aita ceruetan çarena,
 2. Erabil bedi fainduqui çure icena.

3. Ethor-bedi çure erresuma.
4. Eguin bedi çure borondatea , ceruan beçala lur-rean ere.
5. Iguçu egun gure eguneco oguia.
6. Eta barkha dietçagutçu gure çorraç , guc gure-ga-na çordun direnei barkhatcen derauztegun beçala.
7. Eta ez gaitçatçula utz tentamenduran erortcera.
8. Aitçitic beguira gaitçatçu gaitçetic. Halabiz.

Ave Maria.

1. **A** Gur , Maria graciaz bethea , Yauna da çu-requin.
2. Benedicatu çare emozten artean , eta benedica-tua da çure sabeleco fruitua Yesus.
3. Maria saindua , Yaincoaren Ama , eguiçu ot-thoitz gu bekhatoreentçat , orai eta gure heriot-ceco orenean. Halabiz.

Credo in Deum.

1. **S** Inhesten dut Yainco Aita bothere gucia due-na baithan , ceruaren eta lurraren Creatçail-lean ;
2. Eta Jesu-Christo haren Seme bakhar gure Yauna baithan ;
3. Cain contcebitu baitcen Izpiritu Sainduaren ber-rhutez , forthu cen Maria Biryina-gatic.
4. Pairatu çuen Poncio Pilatusen manua ten azpian ; gututçeficatu çuten , hil-cen eta ehortçi çuten.
5. Yautçi cen ifermuetara , hirur-gatten egunean yeiqui-cen biciric hilen artetic.
6. Igan-cen ceruetara , yarría dago Yainco Aita bo-there gucia duenaten escuinean.
7. Handic ethorríco du bicien eta hilen yuyatçera.

8. Sinhesten dut Izpiritu Saindua baitan ,
 9. Eliça Catholica sainduan , Sainduen partaliertasunean ;
 10. Bekhatuen barkhamenduan ,
 11. Haraguiaren phiztean ,
 12. Bethiere iraunen duen bicitcean. Halabiz.

Fedezco Añta.

E Ne Yaincoa, sinhesten ditut cinez eta fermu-
 qui, Eliçac sinhesten eta irakhasten dituen gau-
 ça guciac, ceren çuc hari irakhaxiac bai dire; egui-
 daçu, othoi, gracia sinheste hortan bicitceco eta
 hiltceco.

Esperantçazco Añta.

E Ne Yaincoa, esperantça dut Yesu-Christo gu-
 re Yaunaten mercedmenduen berthutez, ema-
 nen darotaçula egun batez çure parabisuco gloria
 saindua, eta mundu hunetan harar hedatceco behar
 ditudan gracia guciac, ceren çuc aguindu bai daroz-
 quigutçu, eta çu baitçara gucz ona, eta çure hit-
 çaren atchiquitceco leiala.

*Yaincoaren eta Guiristino lagunaren amudiozco
 Añta.*

E Ne Yaincoa, maite çaitut ene bihortz guciac eta
 gauça gucien gainetic, ceren çu baitçare gucz
 mairagarria eta ahala perfeta; maire dut halaber
 nere laguna ene burua beçala çure amoreac-gatic.

Yaincoari galdeguin behar çaiçconen othoitça.

Galdezco Añta.

E Ne Yaincoa, indaçu, othoi, bekhatu mortalic
 ez benialic eguin gabe egun hunen sainduqui
 çragaitceco behar ditudan gracia guciac; galdeguiten

darozquitçut Yesu-Christo gure Yaunaren merced
menduen berthurez , eta hartaracorz ararteco emai-
ten darozquitçut Biryina Maria saildua , ene Ain-
gueru beguiraila ona , ene Patroin saildua eta pa-
rabifuco Saindu guciac. Halabiz.

✠

ARRAXECO OTHOITÇA.

Aitaren , eta Semearen , eta Izpiritu Sain-
duaren icenean. Halabiz.

*Orhoit gaitecin Yaincoaren aincinean çarela , eta
adora deçagun Adoracionezco Añta.*

Y Aingo guciç botheretfua , Aita , Semea eta
Izpiritu Saindua , sinhesten dut çu causitcen
çarela mundaco lekhu gucietan , eta bereciqui orai
hemen çarela , adoratcen çaitut errespetu eta hu-
miltasun ahalarequin ; eçagutcen eta aithortcen dut
ez naicela gai çure aincinera aguertceco ; eguidiçu
gracia othoitz hau eguireco çure ohoretan eta ene
salbamendutan. Halabiz.

Hemen , nahi duenac , erranen tu Biryina Maria Sainduaren
lethaniac.

Esquer-onezco Añta.

E Ne Yaincoa , elquerrac bihurtcen darozquitçut
Yesu-Christo gure Yaunaz , ceren eman gai-
tutçun mundura , eta confertatu egungo egunean ,
eta bertce gure bicitceco egun gucietan ; ceren
eman darocuçun çure Seme maitea gure salbatce-

co ; ceren for-araci eta hil-araci duçun gure-gatic ; ceren hain maiz barkhatu darozquigutçun gure bekhatuac , eta çure Mayestate dibinoac orainocoan eguin darozquigun gracia guciez. Othoizten çaitugu , Yauna , gracia berac hemendic harat eguiteaz , eta erraiten dugu hartaracotz :

Hemen etian behar dire *Pater noster* , *Ave Maria* eta *Credo* , latinez edo escoaraz , goiceco othoitcean beçala.

Galde detçogun gure Yaunari bere gracia saindua , eta Izpiritu Sainduaren arguiac , gure bekhatuen eçagutceco.

E Ne Salbatçaille dibinoa , adoratcen çaitugu gure yuyea beçala , ceinac egun batez yuyatuco baicaitutçu ; huna non gauden belhaunico lurtean yatriac çure oinetan , erromes eta gaichtaguin batçuec beçala ; othoizten çaitugu ahalic humiltaşun handienarequin guri eçagut-arazteaz eta higuin-arazteaz gure bekhatuac , çuc ceronec eçagutcen eta higuintcen ditutçun beçala.

Izpiritu Saindua , çato gure-ganat , çure argui fainduaz argui çatçu gure arimac , gorri çatçu eta bethere gure bihotçac çure amodio dibinoaren kharraz.

Examina gaitecin egun eguin ditugun bekhatu gucien gainean , Yaincoaren manamenduen eta Eliçacoen gainean , eta gure bertee eguinbiden gainean , ea certan eguin dugun bekhatuac gogoz , hitceç , obraz , edo eguin behar guinituen unguiac ez eguinez , orhoitcen garelatic bereçiqui maicenic eguiten ditugun bekhatuez. Hemen egon behar da apher bat ichilic bekhatuez orhoitcen.

Contricionezco Añta.

E Ne Yaincoa , barkhamendu esque-nagotçu humilqui ene bekhatu guciez , damu dut eta

urriqui çure amoreac-gatic, ceren guciz ona çare-
laric ofentsatu çaitudan, eta hartcen dut borondate
fermu bat ez guehiago bekhatu ric eguiteco, çure
graciarequin batean: hialaber hartcen dut boronda-
te nere bekhatu guciez osloqui cofesatceco, eta
emanen çaitan penitentciaren complitceco.

*Hemen erran behar da Confiteor latinez edo
escoaraz.*

Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ sem-
per Virgini, beato Michaëli Archangelo,
beato Joanni-Baptistæ, sanctis Apostolis Petro &
Paulo, omnibus Sanctis, & tibi Pater; quia pec-
cavi nimis cogitatione, verbo & opere, meâ cul-
pâ, meâ culpâ, meâ maximâ culpâ. Ideò precor
beatam Mariam semper Virginem, beatum Mi-
chaëlem Archangelum, beatum Joannem Bap-
tistam, sanctos Apostolos Petrum & Paulum, om-
nes Sanctos, & te Pater, orare pro me ad Domi-
num Deum nostrum.

Misereatur nostrî omnipotens Deus, & dimissis
peccatis nostris, perducatur nos ad vitam æternam.
Amen.

Indulgentiam, absolutionem & remissionem
peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens
& misericors Dominus. Amen.

Confiteor escoaraz.

Cofesatcen narçaiõ Yainco Aita bothere gucia
duenari, Maria bethi Biryina dohaxuari, Mi-
caël Arcanyelu dohaxuari, Yoanes-Batista do-
haxuari, Petri eta Paulo Apostolu sainduei, Saindu
guciei, eta çuri ene Aita; ceren eguin bai dut so-

bera bekhatu, gogoz, hircez eta obraz, ene faltaz, ene faltaz, ene falta handiaz : hartaracortz othoitz eguiten diot Maria bethi Biryina dohaxuari, Micaël Arcanyelu dohaxuari, Yoanes-Batista dohaxuari, Petri eta Paulo Apostolu sailduei, eta çuri ene Aita, eguin dioçoçuen enetçat othoitz gure Yainco Yaunari.

Yainco bothere gucia duenari, urrical gaquizcola, eta gure bekhatuac barkhaturic hel ataz gaitçala bicitce eternalera. Halabiz.

Gure bekhatuën barkhamendua, absolucionea eta erremissionëa eman deçagula Yainco bothere gucia duenac eta misericordiaz betheac. Halabiz.

Eliçaco behar gucientçat othoitz eguin deçagun.

YAuna, contserba çaqu, othoi, çute Eliça; emoçute çure laguntça saildua gure Aita sailduari, gure Yaun Aphezpicuari, gure Erregueri, haren etheco guciei, Errefuma huni, Diocefa huni, orai gu garen etcheari. Yauna, conberti çatçu bekhatosac, contserba çatçu yustuac, barkha çoçute çure exaiei, emoçute bicitce eternala gure ungui-eguillei, eta lagun çatçu bere arimaco eta gorputceco behar gucietan gu hequintçat othoitz eguitera obligatuac garen guciac.

Othoitçac eguin deçagun halaber gure ahaide, adisquide, ungui-eguille, eta bertce arima yoan diren gucientçat.

DE profundis clamavi ad te, Domine; Domine, exaudi vocem meam.

Fiant

Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine; Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est, & propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus, speravit anima mea in Domino.

A custodiâ matutinâ usque ad noctem, speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël ex omnibus iniquitatibus ejus.

Requiem æternam dona eis, Domine; & lux perpetua luceat eis.

ÿ. A porta inferi,

℞. Erue, Domine, animas eorum.

ÿ. Domine, exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Fidelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis & regnas, Deus, in secula seculorum. Amen.

ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

℞. Amen.

GUre Aingueru beguiraille onac, gure Patroin sainduac, parabifuco Saindu guciac, eta bereciqui çu Biryina saindua gure Ama ona, othoitzten çaituztegu, har gaitçatçu çuen lagunçaren azpian, beguira gaitçatçue gau huntaco nahi gabe eta arriscu gaichto gucietaric, eta ardietz deçagutçue çuen othoitz onez ungui bicitceco, eta bide hartaz heriotce on baten egniteco gracia.

Offri deçagun Yaincoari gaurco gure loa.

ENe Yaincoa, offritcen darotçugu gaur hartuco dugun errepausua, çuc cere baithan hartcen duçun errepausu eternalaren ohoretan, Jesu-Christo gure Salbatçaille dibinoac lurrean hartu duenaren, haren heriotcearen, eta haren ehorztearen ohoretan.

Jesus dibinoa, offritcen darotçugu biharco gure iratçartcea, çure atçartasunen eta phizte sainduaren ohoretan eta batasunean: adoracnen ditugu çuc batean eta bertcean içan ditutçun disposicione sainduac, eta hec beçalacoac içaiteco gracia galdeguiten darotçugu humiltasun handi batequin.

Çato, ene Jesus dibinoa, çato gure-gana, eta bici çaitte gure baithan mundu huntacotz eta eternitatecotz. Halabiz.

C A T I C H I M A
 L A B U R Z Q U I E Ç A R R I A,
 H A U R - C H U M E E N E I

IRAKHATSI BEHAR ÇAIENA.

LEHENBICO LECCIONEA.

Guiristinoez, eta Guiristinoen seinaleaz:

G. *Guiristinoa çare?*

I. Bai, Jaincoari esquer.

G. *Cer da Guiristinoa?*

I. Guiristinoa da, bathayatua içan delaric Jesu-Christo gure Yaunaren leguearen azpian bici dena.

G. *Cein da Guiristinoen seinalea?*

I. Hura da gurutcearen seinalea.

G. *Nola eguiten da gurutcearen seinalea?*

I. Gurutcearen seinalea eguiten da escu escuina emanic copetan, hardic sabelean, guero esquerreco forbaldan, eta azquenic escuineco forbaldan, erraiten delaric: Aitaren eta Semearen, eta Izpiritu Sainduaren icenean. Halabiz.

G. *Norc creatu çaitu eta eman mundura?*

I. Jaincoac.

G. Certaco Jaincoac creatu çaitu eta eman murt-
dura?

I. Haren eçagutceco, maithatceco eta cerbitçatce-
co, eta bide hortaz bicitce eternalaren ardiestece.

BI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaz, eta Trinitate Sainduaz.

G. **C** Er da Jaincoa?

I. Jaincoa da Izpiritu bat ahala perfeta, ce-
ruaren eta lurraren Creatçaillea, eta gauça gu-
cien Yauna eta yabea.

G. Non da Jaincoa?

I. Lekhu eta gauça gucietan da.

G. Jaincoa lekhu gucietan denaz gueroz, cer-
gatic ez dugu guc ikhusten?

I. Ceren hura bai da Izpiritu huts bat gorphutcie
gabecoa.

G. Badire hainitz Jainco?

I. Ez, ez da Jainco bat baicic, eta ecin içan dai-
teque guehiago.

G. Badire hainitz presuna Jaincoa baithan?

I. Bai, badire hirur, Aita, Semea eta Izpiritu
Saindua.

G. Aita Jainco da?

I. Bai, Aita Jainco da.

G. Semea Jainco da?

I. Bai, Semea Jainco da.

G. Izpiritu Saindua Jainco da?

I. Bai, Izpiritu Saindua Jainco da.

G. Hirur presuna hec hirur Jainco dire?

I. Ez, hirur presuna hec ez dire Jainco bakhar bat bera baicic.

G. *Cergatic hirur presuna hec ez dira Jainco bat bera baicic?*

I. Ceren ez bai dute natura bat bera, eta yaincotasun bat bera baicic.

G. *Hirur presuna hetan bada batere bertcea baino handiagoric, çaharragoric, edo bothere guehiago duenic?*

I. Ez, hirurac higoal dire gauça gucietan, ceren ez bai dute natura bat bera, eta yaincotasun bat bera baicic.

HIRUR-GARREN LECCIONEA.

Incarnacioneco Mysterioaz.

G. **B** *Ada Trinitate sainduco hirur presunetoric batere gure-gatic guison eguin denic?*

I. Bai.

G. *Cein da hura?*

I. Hura da Seme Jaincoa, Trinitate sainduco bigarren presuna.

G. *Cer erran nahi da guison eguitea?*

I. Erran nahi da, guc ditugun beçalaco gorphurz baten eta arima baten hartcea.

G. *Jaincoaren Semea non eguin da guison?*

I. Bere Ama Biryina Maria gloriosaren sabel sacratuan Izpiritu sainduaren berthutez.

G. *Jaincoaren semea cein egunez eguin cen guison?*

I. Biryina sainduaren Annuntciacioneco eguncan, ceina bai da martchoaren hogoi eta bortza.

G. *Cein egunez sorthu cen?*

I. Eguberri egunean, Abendoaren hogoi eta bortzean.

G. *Cein egunez circuntcizatu çuten?*

I. Sorthu cénetic çortci-garren egunean, ceina deitzen bai da Circuntcizioneco eguna, edo Urthaberri.

G. *Cer icen eman cioten?*

I. Deithu çuten JESUS.

G. *Cer erran nahi 'da hitz hau JESUS?*

I. Erran nahi da Salbatçaillea.

G. *Cein egunez adonatu çuten Magoec, edo hirur Erreguec?*

I. Trufania egunean, ceina deitzen bai da bertela Erregueen eguna.

G. *Jesu-Christo gure yaunac cein egunez ordenatu çuen aldareco Sacramendu saindua, edo Gorphutz sainduaren Sacramendua?*

I. Ortcegun sainduz, hil cen egunaren bezperan.

LAUR-GARREN LECCIONEA.

Gure Erospezaz.

G. **J**aincoaren Semea cergatic eguin da guiçon?

I. Bekhatutic eta ifernutic gu erospea-gatic.

G. *Norc merccitu çarocun ifernua, eta eguin guinituen bekhatuaz faltaduri?*

I. Gute lehenbico aita Adamec.

G. *Nola hori?*

I. Jaincoac debeatu cioen frututic yanic.

G. *Jesu-Christo gure yaunac nola erosi gaitu?*

I. Gurutce batean guretçat hilic.

G. *Cein egunez hil cen?*

I. Hil cen Ortzirale sailduz.

G. *Cein egunez phiztu cen?*

I. Bazco egunean.

G. *Cein egunez igan cen cerura?*

I. Jondoni Salbatorez.

G. *Cein egunez igorri cioen Izpiritu Saindua bere Eliçari?*

I. Mendecoste egunean, phiztu cenetic berrogoi eta hamar egunen buruan.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Sacramenduez.

G. *C Er da Sacramendua?*

I. **C** Sacramendua da ecin ikhus daitequen gracia baten seinale agueri dena Jesu-Christo gure yaunac ordenatua, gure atimen garbitceco eta graciaz betherceco.

G. *Cembat Sacramendu dire?*

I. Badire çazpi Sacramendu: 1.^a Bathayoa; 2.^a Confirmacionea; 3.^a Gorputz saildua; 4.^a Penitencia; 5.^a Annuncioa; 6.^a Ordena; eta 7.^a Ezcontza.

G. *Cer da Bathayoa?*

I. Bathayoa da Sacramendu bat, ceinac barkhatcen bai darocubekhatu originala, eta eguiten baicaitu guiristino, eta Jaincoaren eta Eliçaren ume.

G. *Cer da Confirmacionea?*

I. Confirmacionea da sacramendu bat, ceinac emaiten bai darocu Izpiritu saildua bere dohainequin, eta gure biciaren arriscutan bada ere Jesu-Christoren fedeaçen atchiquitceco eta cofelatceco graciarequin.

G. Cer da Gorphutz sãindua?

I. Gorphutz sãindua da sacramendu bat, ceinetan edireiten bai dire eguiazqui eta errealqui Jesu-Christo gure yaunaren gorphutça, odola, arima eta yaincotafuna oguiaren eta mahax-arnoaren idurien edo itchuren azpian.

G. Cer da Penitencia?

I. Penitencia da sacramendu bat, ceinac barkhatcen bai ditu bathayatuz gueroz eguin ditugun bekhatuac.

G. Cer da Annuntcioa?

I. Annuntcioa da sacramendu bat, eriei arimaco eta gorphutceco behar ditusten laguntça gucien emaiteco ordenatua.

G. Cer da Ordena?

I. Ordena da sacramendu bat, ceinac Eliça guicõnei emaiten bai diote borhere eta indar Eliçaco eguinbiden eguiteco, eta hequien ungui eguiteco gracia.

G. Cer da Ezcontça?

I. Ezcontça da sacramendu bat, ceinac santificatcen bai du guicõnaren eta emaztearen arteco societate edo batafun çucena eta legitimoa, eta emaiten bai diote gracia bere haurren hazteco eta altchatceco Jaincoaren beldurtasunean.

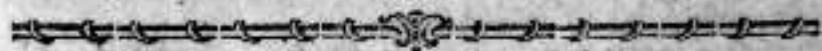
G. Eguiçu Jaincoaren eta lagunaren amodiozco Acta bat.

I. Ene Jaincoa, maite çaitur ene bihotz guciaz eta gauça gucien gainetic, ceren çu baitçare osloqui maitagarria eta ahala perfeta: maite dut halaber nere laguna ene butua beçala, çure amoreac-gatic.

G. *Eguigu contricionezco Añta bat.*

I. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagotçu humilqui ene bekhatu guciez; damu dut eta urriquit, çure amoreac-gatic, ceren guciz ona çarelaric ofentsatu çaitudan, eta hartcen dut borondate fermu bat ez guehiago bekhaturic eguiteco, çure graciarequin batean; halaber hartcen dut borondate nere bekhatu guciez ossoqui cofesatceco, eta emanen çaitan penitentciaren complitceco.

Aitec eta Amec irakhatfi behar diozcate oraino haur chumei Pater noster, Ave Maria, Credo, Jaincoaren manamendu sainduac, eta Eliça Ama sainduaren manamenduac.

BAYONACO DIOCESACO
LEHENBICICO CATICHIMA,
HAUR-GASTENTÇAT EGUINA.

Aincinagoco Galdeac.

LEHENBICICO LECCIONEA.

Catichimaz.

G. *C*Er da Catichima?

I. *C*atichima da instruccione familier edo chehe bat, ceinetan ikhasten bai da Jaincoaren eçagutcen eta haren cerbitçatcen.

G. *C*er irakhosten da Catichiman Jaincoaren eçagutcen eta cerbitçatcen ikhasteco?

I. Han irakhosten da guiristinoen leguen laburzqui.

G. *Cer da guiristinoen leguea?*

I. Hura da Jesu-Christo gure yaunac mundura yañtsiric irakhatfi darocuna, eta Eliça Ama sainduac haren icenean irakhasen darocuna.

G. *Eguinbide handia da eta premiazcoa catichimarat ibiltzea?*

I. Bai, ceren han ikhasen bai da cer eguin behar dugun, eta cer yaquin behar dugun salbatuac icaiteco.

G. *Norc igorri behar da batbedera catichimara?*

I. Aitec eta amec harat igorri behar-tuzte bere umeac, eta nausiec eta etheco andrec bere selhiac.

G. *Cer chederequin ibili behar da catichimara?*

I. Han ungui ikhasiteco chede eta guticia handi batequin.

G. *Nola ibili behar da catichimara?*

I. Behin-ere huts eguin gabe, atencionerequin eta modestqui.

G. *Catichimaren ondoan cer eguin behar da hartaz ungui probetchatceco?*

I. Han aditu direnac eguin, eta hec erran etheco harat ecin yoan direnei.

BI-GARREN LECCIONEA.

Guiristinoez, eta Guiristinoen seinaleaz.

G. *Guiristinoa çare?*

I. Bai, Jaincoari esquer.

G. *Cer da guiristinoa?*

I. Guiristinoa da bathayatua içan den ondoan Jesu-Christo gure yaunaten legueaten azpian bici dena.

G. *Gracia handia da guiristins içaitea ?*

I. Bai, hura da Jaincoac mundu huntan eguin ahal deçaquegun gracia handienetaric bat.

G. *Cer da gracia hura ?*

I. Hura da içaitea Jaincoaren ume, Jesu-Christoren miembro eta ceruco primu.

G. *Cein da guiristinoaren seinalea ?*

I. Hura da gututcearen seinalea.

G. *Nola eguiten da gurutcearen seinalea ?*

I. Gurutcearen seinalea eguiten da escu escuina emanic copetan, handic sabelean, guero ezquerreco forbaldan, eta azquenic escuineco forbaldan, erraiten delaric: Aitaren, eta Semearen, eta Izpiritu sainduaren icenean, halabiz; edo latinez, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, amen.*

G. *Noiz eguin behar da bereciqui gurutcearen seinalea ?*

I. 1.º Goicean ohetio yeiquitcean, eta arraxean oheracoan. 2.º Lanean hasteracoan. 3.º Yateracoan. 4.º Cembait arriscu, edo cembait tentamendu dugunean.

LEHENBICICO PARTEA.

Guiristinotasuneco Eguien gaincan.

LEHENBICICO LECCIONEA.

Jaincoaz.

G. *C Er da Jaincoa ?*

I. *C* Jaincoa da Izpiritu bat ahala perfeta, ceruaren eta lurraren creatçaillea, eta gauça gucien yauna eta nauña.

G. *Cergatic erraiten duçu Jaincoa dela izpiritu bat?*

I. Ceren Jaincoac ez baitu ez gorphutic, ez coloric, ez figuratic edo molduratic, eta gure sentisuez ecin senti bai deçaquegu.

G. *Cergatic erraiten duçu ahala perfeta dela?*

I. Ceren Jaincoac bai ditu perfeccione guciac, eta haren perfeccionec ez bai dute chederic edo mugarric.

G. *Jaincoa içatu da bethi danic?*

I. Bai, Jaincoac ez du içatu egundaino hasteric, eta ez du içanen behin-ere akhabantçatic.

G. *Non da Jaincoa?*

I. Lekhu eta gauça gucietan da.

G. *Jaincoa lekhu gucietan denaz gueroz, cergatic ez dugu guc ikhusten?*

I. Ceren buta bai da izpiritu huts bat, gorphutic gabecoa.

G. *Guc Jaincoa ez ikhufi-gatic arren, harc ikhusten gaitu gu?*

I. Bai, harc ikhusten tu gauça guciac, aditcen tu guciac, eta eçagutcen tu gure barneco gogo, eta gucietarainocoac.

G. *Cembat dire gure legue sainduco mysterio printeipalac?*

I. Hirur dire: Trinitate Saindua, Incarnacionea, eta gure Erospena edo Redempcionea.

BI-GARREN LECCIONEA.

Trinitate Sainduaz.

G. **B** *Adire hainuz Jainco?*

I. **B** Ez, ez da Jainco bat baicic, eta ecin dai-teque guehiago.

G. *Badire hainitz presuna Jaincoa haithan?*

I. Bai, badira hirur : Aita, Semea eta Izpiritu
saindua.

G. *Aita Jainco da?*

I. Bai, Aita Jainco da.

G. *Semea Jainco da?*

I. Bai, Semea Jainco da.

G. *Izpiritu saindua Jainco da?*

I. Bai, Izpiritu saindua Jainco da.

G. *Hirur presuna hec hirur Jainco dire?*

I. Ez, hirur presuna hec ez dire Jainco bakhar bat
bera baicic.

G. *Cergatic hirur presuna hec ez dire Jainco bat
bera baicic?*

I. Ceren ez bai dute natura bat bera, eta yainco-
tasun bat bera baicic.

G. *Nola deitten da mysterio hori?*

I. Trinitate sainduco mysterioa.

G. *Cer da Trinitate saindua?*

I. Trinitate saindua da Jainco bakhar bat hirur
presunetan, Aita, Semea eta Izpiritu saindua.

G. *Hirur presuna hetan bada batere bertoea bai-
no handiagoric, çahartagoric, edo bothere
guchiago duenic?*

I. Ez, hirurac higoal dire gauça gucietan, ceren
ez bai dute natura bat bera, eta yaincotasun
bat bera baicic.

G. *Eguçu Fedezco aña bat Trinitate sainduco
mysterioaren gainean.*

I. Ene Jaincoa, sinhesten dut cinez eta fermuqui
çu çarela Jainco bakhar bat hirur presunetan,

Aita, Semea eta Izpiritu faindua; ceren çuc ha-
la irakhatfi bai dioçu Eliça Ama fainduari.

HIRUR-GARREN LECCIONEA.

Jaincoac nola creatu cituen gauça guciac,
eta bereciqui Aingueruac.

G. **N**orc creatu du mundua?

I. Jaincoac.

G. Certaric Jaincoac creatu du mundua?

I. Ezdeufetaric.

G. Norc gobernaten du mundua?

I. Jaincoac bere probidentciac.

G. Cer dire Aingueruac?

I. Aingueruac dire izpiritu hutz batçuec gorphut-
cic gabecoac, Jaincoac bere manuen eraguite-
co creatu diruenac.

G. Cer estatutan Jaincoac creatu cituen Aingue-
ruac?

I. Creatu cituen graciazco eta faindutasunezco
estatuan.

G. Aingueruec iraun dute bethi guciac graciaz-
co eta faindutasunezco estatu hartan?

I. Ez guciac; batçuec iraun dute bethi estatu har-
tan; bainan bertceac estatu hartaric erori ciren
bere orguilluaz edo supherbiotasunaz.

G. Nola deitzen dire graciazco estatu hartan
iraun dutenac?

I. Hec deitzen dire Aingueru onac, edo choilqui
Aingueruac.

G. Nola deitzen dire graciazco estatutic bere or-
guilluaz erori cirenac?

- I. Hec deitzen dire Aingueru gaichtoac, edo bertcela Deabruac.
 G. *Cer eguin ciren Aingueru gaichtoac bekhatu eguin çuten ondoan?*
 I. Içan çiren parabisutic khenduac, eta ifernurat arthiquiac.

LAUR-GARREN LECCIONEA.

Guiçona nola içan - cen creatua, eta nola eguin çuen bekhatu.

G. **N** Orc creatu gaitu eta eman mundura?
 I. Jaincoac.

G. *Certaco Jaincoac creatu gaitu eta eman mundura?*

I. Haren eçagutceco, maithatceco eta cerbitçatceco, eta bide hortaz bicitce eternalaren ardietstece.

G. *Cein ciren Jaincoac creatu cituen lehenbicico guiçona eta emastea?*

I. Hec ciren Adam eta Eva gute lehenbicico burasoac.

G. *Cergatic hec deitzen ditutçu gure lehenbicico burasoac?*

I. Ceren hequin-ganic ethorri bai dire guiçon eta emaztequi guciac.

G. *Certaric Jaincoac eguin çuen lehenbicico guiçona?*

I. Lurretic eguin çuen.

G. *Cer estatutan Jaincoac creatu cituen Adam eta Eva?*

I. Graciazco estatuan.

G. *Dembora hainitçez iraun çuten graciazco eta*

eta innocentiazco estatu hartan?

I. Ez, creatuac ičan cirenetic, dembora laburric artean bekhatu eguin çuten.

G. *Nola erori ciren bekhatuan?*

I. Jaincoac debeatu cioten fruitutic yanic.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Gure erospenaz.

G. **C***Er estatutan cen mundua Jesu-Christo gure yauna mundura ethorri baino lehen?*

I. Munduco yende guehienec eta casic guciec adoraten cituzten idolac, etran nahi da Jainco faltsoac, eta bekhatuan phulunpatuac ciren.

G. *Jaincoac nola ilkhi araci ditu guiçonac bekhatutic?*

I. Hartacotz igorric mundura Jesu-Christo bere seme bakhatra, ceina hil bai da gurutcean guiçon gucien erosfecico eta salbatceco.

G. *Nola deitzen da Jesu-Christo gure yaunac bere heriotceaz merecitu darocun gracia hori?*

I. Gure erospeneco gracia.

G. *Cer da gure erospeneco gracia?*

I. Bekhatutic eta ifernutic libratuac içaitea, eta parabifuan dretcho içaitea, edo çucen içaitea.

SEI-GARREN LECCIONEA.

Incarnacioneco Mysterioaz.

G. **B***Ada Trinitate sainduco hirur presunetarie batere gure-gatic guiçon eguin denic?*

I. Bai.

G. *Cein da hura?*

I. Hura

I. Hura da Seme Jaincoa, Trinitate sainduco bi-
garren presuna.

G. *Cer erran nahi da guizon eguitea?*

I. Erran nahi da gue ditugun beçalaco gorputz
baten eta arima baten hartcea.

G. *Nola deitzen da Mysterio hori?*

I. Deitzen da Incarnacioneco Mysterioa.

G. *Jaincoaren Semea Jainco içatetic guelditu da
guizon eguin denean?*

I. Ez, dembora berean Jainco eta guizon da, eta
hala içanen da eternitate gucian.

G. *Aita eta Izpiritu Saindua ez dire eguin gui-
zon Semea beçala?*

I. Ez, ez da Semea baicic batere guizon eguin.

G. *Nola deitzen da Jaincoaren Seme guizon
eguina?*

I. Deitzen da Jesu-Christo.

G. *Cer erran nahi da icen hau JESUS?*

I. Erran nahi da Salbatçaillea.

G. *Cer erran nahi da CHRISTO?*

I. Erran nahi da gantçutua eta sacratua.

G. *Cembat natura dire Jesu-Christo baithan?*

I. Badira bia, Jaincoarena eta guizonarena.

G. *Cembat presuna dire Jesu-Christo baithan?*

I. Ez da bat baicic, ceina bai da Jaincoaren Se-
mearen presuna.

ÇAZPI-GARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

G. **J** *Aincoaren Semea non eguin da guizon?*

I. Bere Ama Biriyina Maria gloriosaren label

Sacratuan , Izpiritu Sainduaren berthutez.

G. *Izpiritu Sainduac certaric eguin çuen Jaincoaren Semearen gorphutça ?*

I. Ama Biryinaren odolic garbienetic.

G. *San Joseph ez da beraz Jesu-Christoren Aita?*

I. Ez , Jesu-Christoc guiçon beçala ez du Aitaric.

G. *Cergatic bada S. Joseph deitzen da haren Aita?*

I. Lehenbiceroric , ceren harc haci eta altchatu bai du : bi-garrenecoric , hura bai da haren Ama Biryina Maria Sainduaren Esposa.

G. *Biryina Saindua Jaincoaren Semearen Ama eguin denean , guelditu da Biryina içatetic?*

I. Ez , guelditu da bethi Biryina.

G. *Biryina Maria Saindua eguiazqui Jaincoaren Ama da ?*

I. Bai , ceren Jesu-Christo haren Semea Jainco eta guiçon bai da biac elkharrequin.

ÇORTCI-GARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

G. *J* *Aincoaren Semea cein egunez eguin cen guiçon ?*

I. Annuntziacionezco egunean , ceina bai da Martchoaren hogoi eta bortça , Andredena Maria Martchocoa.

G. *Cein egunez sorthu cen ?*

I. Eguberri egunean , ceina bai da Abendoaren hogoi eta bortça.

G. *Cein egunez circuntcizatu çuten , eta eman cioten icena JESUS ?*

I. Sorthu cenetic çortci-garren egunean , ceina

deitzen bai da Circuncizioneco eguna, edo Urthaberri.

G. *Cein egunez adonatu çuten Magoc edo hirur Erreguec?*

I. Trufania egunean, ceina deitzen bai da bert-cela Erregueen eguna.

G. *Jesu-Christo gure Jauna cembat demboraz bici içan da mundu huntan?*

I. Hogoi eta hantia-hirur urthez eta guenichagoz.

G. *Nola bici içan da?*

I. Etaman du bicitce bat pobrea eta nequezcoa.

G. *Cer eguiten çuen bere gaztetajuneco lehen-bicico urthetan?*

I. Obeditzen cituen bere burasoac, eta lanean haritcen cen San Josefhequin.

G. *Cer eguin du bere bicitceco azquen urthetan?*

I. Predicatu du Ebanyelioa.

BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

gauça beraren seguida.

G. **C** *Ein egunez hil cen Jesu-Christo gure Jauna?*

I. Hil cen Ortcirale Sainduz.

G. *Nola hil cen?*

I. Gurutcearen gainean.

G. *Cer aditcen duçu erraiten duçunean Jesu-Christo gure Jauna hil dela?*

I. Aditcen dut haren arima ilkhi eta bereci dela haren gorputcetic.

G. *Hura hil cenean cer eguin çuten haren gorputça?*

- I. gurutetic khendu çuten, eta eçarri thomba barean.
- G. *Jesu-Christo gure Jauna hil cenean, haren arima eta gorphutça bereci edo separatu ciren Jaincotasunetic?*
- I. Ez, Jaincotasunarequin bethi yuntatuac gueltitu ciren.
- G. *Jesu-Christo gure Jaunac cergatic pairatu eta sofritu çuen heriotce bat hain cruela eta hain ahalcagarria?*
- I. Bekhatutic eta Ifernutic gu erostea-gatic.
- G. *Jesu-Christo gure Jauna thomban egon da bethi?*
- I. Ez, handic ilkhi cen glorios, hil ceneric hurr-garren egunean.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

- G. **C** *Ein egunez phiztu cen Jesu-Christo gure Jauna?*
- I. Bazco egunean.
- G. *Cer aditcen duçu gure Jauna phiztu dela dioçunean?*
- I. Aditcen dut berriz hartu duela bicitce bertibat, ceinetatic ez bai da guehiago hilen.
- G. *Cer eguin çuen Jesu-Christo gure Jaunac phiztu cen ondoan?*
- I. Mundu huntan egon cen berrogoi egunez bere Apostoluei iraklasten, eta bere Eliçaren fincatcen.
- G. *Berrogoi egun hequin ondoan cer eguin çuen?*

- I. Igan cen cerura , eta han yarrria dago bere Aitar-
ren escuinean.
- G. *Cein egunez igan cen Ceruetara?*
- I. Jondoni Salbatorez.
- G. *Non da orai Jesu-Christo gure Jauna?*
- I. Jainco beçala lekhu gucietan da; bainan gui-
çon beçala ceruan da choilqui eta Aldareco
Sacramendu Sainduan.
- G. *Jainco beçala pairatu du eta hil da?*
- I. Ez, ez da hil guiçon beçala baicic.
- G. *Baldin guiçon beçala baicic hil ez bada eta
sofritu ez badu, nondic duse bada haven heriot-
ceac eta oinhacec edo sofriçariçac merecimendu
infinitua eta ahala handia?*
- I. Ceren Jainco beçala eman baitcioten meteci-
mendu handi era infinitu hura, guiçon beçala
pairatu dituen heriotceari, sofriçariçei, eta ac-
cione guciei.

HAMECA-GARREN LECCIONEA.

Eliça Ama sainduaz.

- G. **C** *Ein da Jesu-Christo gure Jaunac cerurat
igan cen ondoan bere Apostoluei, eta
hequin presunetan bere Eliçari eguin cioten
gracia berecia?*
- I. Igorri cioten Izpiritu Saindua, hitz eman cio-
ten beçala.
- G. *Cein egunez igorri çioen Izpiritu Saindua
bere Eliçari?*
- I. Mendecoste egunean, phiztu ceneric berrogoi
eta hamar egunen butuan.

G. *Jesu-Christo gure Jaunac cergatio igorri-
cioen Izpiritu Saindua bere Eliçari ?*

I. Haren santificatceco eta gobernatceco.

G. *Cer da Eliça ?*

I. Eliça da fedea dutenen bilcuya , Artçain legiti-
moez gobernatua , Aitcindari edo Buruçagui
agueri den baten azpian , ceina bai da gure Aita
Saindua , Jesu-Christoren lurreco Bicarinoa.

G. *Cein dire Artçain legitimo edo çucenezco hec ?*

I. Hec dire Jaun Aphezpiciuac , ceinac Izpiritu
Sainduac eçarri bai ditu Eliçaten gobernatceco.

Act. 20. 28.

G. *Cembat Eliça dire ?*

I. Ez da bat baicic , ceina bai da Eliça Catolicoa ,
Apostolicoa eta Romanoa.

G. *Salba gaitezque Eliça hartaric campoan ?*

I. Ez , Eliça hartaric campoan ez da salbamenduric.

G. *Nor da Eliça Catolico , Apostolico eta Roma-
noaren Aitcindaria eta Buruçaguia ?*

I. Jesu-Christo gure Jauna da Eliçaco Aitcindari eta
Buruçagui agueri ez dena , eta haren azpian gure
Aita Saindua da Eliçaco Aitcindari agueri dena.

G. *Cembat demboraz iraun behar du Eliça Ama
Sainduac ?*

I. Iraunen du munduac beçanbat.

HAMABI-GARREN LECCIONEA.

guiçonaren azquen finez.

G. **C** *Ein dire guiçonaren azquen finac ?*

I. Heriotcea , Yuyamendua , Parabifua , eta
Ifernua.

G. *Cer da Heriotcea ?*

I. Heriotcea da arima gorphutctic ilkhitcea eta bereztea.

G. *Guciac hilen gara noizbait ?*

I. Bai, Jaincoac nahi eta placer duenean.

G. *Hil eta ondoan cer eguinen da gure gorphutça ?*

I. Lurrerat eramänen dute.

G. *Han egonen da bethi ?*

I. Ez, bainan phiztucio da munduaren akhabantçan yuyamendu yeneraleco egunean.

G. *Gure Arima hilen da gorphutça beçala ?*

I. Ez, ceren immortala bai da, etran nahi da ecin hil daitequena.

G. *Cer eguinen da gure Arima gorphutctic berezten denean ?*

I. Yoanen da Jaincoaren aiticinerat, han yuyatua içaiteco.

G. *Ceren gainean içanen da yuyatua ?*

I. Bicitce huntan eguin diruzquen obra onen edo gaichtoen gainean.

G. *Yuyamendu haren ondoan cer bihurtuco da ?*

I. Nola mefecitu bai du eta hala yoanen da Paraçisura, Ifernura, edo Purgatoriora.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

G. **C** *Er da Jaincoac yustuei aguindu diotex errecompensa ?*

I. Hequin arima eta gorphutça eternitateco gloriaz goçatcea.

G. *Nola deitzen da yustuac gloria hartaz goçatcen diren lekhuu ?*

I. *Parabifua.*

G. *Cer da Parabifua?*

I. Hura da descantsuzco eta bozcariozco lekhu bat, ceinetan Dohaxuec ikhusten bai dure Jaincoa, eta errecibitcen bere obra onen errecompentfa.

G. *Ez da yoanen gure Arimez bertceric Parabifura?*

I. Bai, gure gorphutçac ere yoanen dire Parabifura yuyamendu yeneralaren ondoan.

G. *Nor dire Parabifuan direnac?*

I. Hec dire bekhatuic eguin ez dutenac, edo bekhatu eguin ondoan Jaincoaren yusticia ofoqui pagatu eta fatifatu dutenac.

G. *Cer da Purgatorioa?*

I. Hura da lekhu bat, ceinetan yuftuen arimec ceruan fathu baino lehen pagatcen bai dituzte bere bekhatuen pena hondatrac.

G. *Guc eguin deçoquegute laguntçatic Purgatorioan diren Arimec?*

I. Bai, eguin deçoquegute eta eguin behar diotregu laguntça.

G. *Nola lagun ahal detçaquegu?*

I. gure orhoitcez, amoinez, Meçaco Sacrificio fainduetz, eta hequin laguntceco chedean Jaincoari ofritcen diotçagun bertce obra onez.

HAMALAU-HARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

G. **C** *Er içanen da gaichtoen pena hiltcen diren ondoan?*

I. Bi pena ofrituco tuzte, Arimacoa eta gorphutcecoa.

G. *Cer içanen da Arimaco pena?*

I. Jaincoaz gaberua içanen da, eta ifernuan tormentatua eternitate gucian.

G. *Cer içanen da gorphutceco pena?*

I. Phiztu den ondoan, eta azquen yuyamendua-ren ondoan eternitate gucian ifernuan erretcea.

G. *Cer da Ifernua?*

I. Ifernua da oinhacezco eta tormentazco lekhu bat, ceinetan bekhatu mortalean hil cen direnec ez bai dute ikhufico Jaincoa, eta deabruequin erreco bai dire eternitate gucian.

G. *Cembat bekhatu mortal behar dire Ifernuaren merecitceco?*

I. Bat bakharta asqui da.

G. *Cer diferentcia da Purgatorioco penen eta Ifernuco penen artean?*

I. Purgatorioco penac akhabatuco dire, baidan Ifernuco penec iraunen dute bethi, behinere akhabatu gabe.

HAMABORTZ-GARREN LECCIONEA.

Apostoluen Symbolaz, edo Credoaz.

G. *Cer da Apostoluen Symbola edo Credo?*

I. **C** Hartan dire Guiristinotasuneco Mysterio printcipalac eta sinhexi behar ditugun gauçac laburzqui eçatriac, eta hura heldu çaicu Apostoluen-ganic.

G. *Erraçu Credo latinez eta escoaraz.*

I. *Credo in Deum, &c.* Sinhesten dut, &c. ikhus çaçu goiceco Othoitça. p. 10 eta 11.

G. *Cer chederequin erran behar dugu Credo?*

- I.** Han'diren gauçac sinheftera eta archiquitcera huts eguinen dugun baino lehen hilceco ere go-goarequin erran behar dugu Credoan.
- G.** *Cembar articulu dire Credoan ?*
- I.** Badire hamabi articulu.
- G.** *Erraçu lehena.*
- I.** Sinhesten dut Jainco Aita bothere gucia duena baithan , Ceruaren eta lurraren Creatçaillean.
- G.** *Cer erran nahi da hitz hau , Sinhesten dut ?*
- I.** Erran nahi da, eguiac dagozcan fede fermu batequin , Credoan diren gauça eta articulu guciac.
- G.** *Cer aditcen duçu bertce hitz hautaz , Sinhesten dut Jaincoa baithan ?*
- I.** Aditcen dut seguraturua naicela badela Jainco bat , eta ecin içan deitezquela hainitz Jainco.
- G.** *Cergatic erraiten duçu , Sinhesten dut Jainco baithan , eta ez duçu erraiten choilqui , Sinhesten dut Jaincoa , erran gabe baithan ?*
- I.** Erakhuftera emaiteco ene fidantcia gucia Jaincoa baithan dudala eçarria.

HAMASEI-GARREN LECCIONEIA.

Credoaren seguida.

- G.** **C** *Ergatic erraiten duçu , Jainco Aita baithan ?*
- I.** Erran nahi da, nola Jaincoa baithan hirur presuna bai dire , lehena deitcen dela Aita.
- G.** *Cergatic deitcen duçu Aita ?*
- I.** Ceren eternitate gucitic enyendratcen , edo bere-ganic for arazten bai du Seme bat , ceina bai da harequin higoal gauça gucietan.

G. *Cergatic erraiten duçu Aita bothere gucia duena baithan ?*

I. Ceren ez bai da deusic hanc ecin deçaquenic.

G. *Semeac eta Izpiritu Sainduac ez dute bothere gucia Aitac beçain ungui ?*

I. Bai, hiruc presuna hec ez dute bothere bat bera baicic.

G. *Cergatic dioçu bada bereciqui Aita dela bothere gucia duena ?*

I. Ceren nola hura bai da bertce bi presunen printcipioa, hei communicatcen bai diote bothere gucia Jaincozco naturatequin edo Jaincotafunarequin batean.

G. *Cer erran nahi dira hitz hauc, Ceruaren eta lurraren Creatçaillea ?*

I. Erran nahi dute, Jaincoac Ceruan eta lurrean creatu, eta ezdeusetaric eguin dituela gauça guciac.

HAMAÇAZPI-GARREN LECCIONEA.

Credoaren seguida.

G. *E Rraçu Credoaren bi-garren articulu :*
 Eta Jesu-Christo haren Seme bakhar gure Jauna baithan.

G. *Cer aditoen duçu hitz hautaz, Eta Jesu-Christo, &c ?*

I. Aditcen dut eta sinhesten Jesu-Christo dela Jaincoaren Seme guçon eguina.

G. *Cergatic dioçu, Haren Seme bakharta ?*

I. Ceren hura baicen ez bai da nihor forthu Aitaganic.

G. *Cergatic deitcen duçu gure Jauna?*

I. Ceren hanc creatu eta erosi baicaitu.

G. *Cer erran nahi dira hitz hauc, Cein contcebitu baitcen Izpiritu Sainduaren berthutez?*

I. Hitz horiec erran nahi dute, Izpiritu Sainduac eguin eta formatu çuela Jaincoaren Semearen gorphutz sacratua Ama Biryinaren odol garbienetic.

G. *Cer aditcen duçu hitz hautaz, Sorthu cen Maria Biryina-ganic?*

I. Aditcen dut Maria deitcen cen Biryina batec contcebitu çuela, eta eman mundura bera be-thi Biryina guelditcen celatic.

HEMEÇORTCI-GARREN LECCIONEA.

Credoaren seguida.

G. *C Er erran nahi dira hitz hauc, Pairatu çuen Poncio Pilatusen manuaren azpian?*

I. Erran nahi dute Jesu-Christo gure Jauna içan dela inyurioz bethea, eta Gurutce bati lothua Poncio Pilatus deitcen cen Judeaco Gobernadore batec manatcen çuen demboran.

G. *Cer erran nahi da, hil cen?*

I. Erran nahi da haren arima içan cela haren gor-phutçetic separatua edo berecia.

G. *Cer erran nahi da, Ehortci çuten?*

I. Hura hil cenean haren gorphutça içan cela ehortcia eta thomba batean eçarria.

G. *Cer erran nahi da, yautsi cen Ifernuetara?*

I. Erran nahi da haren Arima yautsi cela Limboe-tara, ceinac Ifcritura Sainduan deithuac bai dire Ifernuac.

G. *Cer aditcen duçu Limboez ?*

I. Limboac dire lekhu bat , ceinetan mundua creatuz gueroz hil ciren yustuen arimac baitcauden Jesu-Christo ethor cedin beira, hanc Cerurat eramaiteco.

G. *Cer erran nahi dire hitz hauc , hirur-garren egunean yaiqui cen biciric hilen artetic ?*

I. Hil cenetic hirur-garren egunean thombatic ilkhi cela gloriáz berthea.

G. *Cer erran nahi da, igan cen Ceruetara ?*

I. Jesu-Christo gure Jauna altchatu cela bere berthutez eta botherez Ceruetaco lekhuric gorenera,

HEMERETCI-GARREN LECCIONEA.

Credoaren seguida.

G. *C Er erran nahi dire hitz hauc , yattia dago Jainco Aita bothere duenaten escuinean ?*

I. Erran nahi dire , Jesu-Christo gure Jauna Jainco beçala bere Aitarequin higoal dela botherez eta gloriáz.

G. *Cer erran nahi dire oraino hitz horiec ?*

I. Erran nahi dire Jesu-Christo gure Jauna guicõn beçala creatura guicien gainetic altchatua dela Ceruan bere gloriaren eta botherearen handitasunaz.

G. *Cer erran nahi dire hitz hauc , handic ethorrico da bicien eta hilen yuyatcera ?*

I. Erran nahi dire , munduaren akhabantçan Jesu-Christo aguerian yautsico dela Cerutic guicõn eta emaztequi guicien yuyatcera.

- G.** *Cer irakhasen darocu articulu hunec, sinhesten dut Izpiritu Saindua baithan?*
- I.** Irakhasen darocu Trinitate Sainduan badela, hirur-garren presuna bat Izpiritu Saindua deitzen dena.
- G.** *Izpiritu Sainduaz cer sinhexi behar dugu?*
- I.** Hura Jainco dela Aita Semea beçala.
- G.** *Cer sinhesten duçu bertce hitz hautaz, Eliça Catolica Saindua?*
- I.** Sinhesten dut ez dela Eliça choil bat baicic, ceina bai da Eliça Catolica, Apostolica eta Romana.

HOGOI-GARREN LECCIONEA.

Credoaren seguida.

- G.** *Ergatic dioçu Eliça saindua dela?*
- I.** **C** Lehenbicoric, ceren Jesu-Christo Eliçaren Buruçagui agueri ez dena bai da sainduta-sun guciaren ithurria. Bi-garrenecoric, ceren haren doctrina edo leguea eta Sacramenduac Sainduac bai dire. Hirur-garrenecoric, ceren ez bai da Sainduric Eliça Ama Sainduaren bilcuyan eta batasunean baicic.
- G.** *Cer erran nahi da Eliça Catolica dela?*
- I.** Erran nahi da gucietacoa dela, ceren hedatcen bai da dembora gucietara eta lekhu gucietara.
- G.** *Cer aditcen duçu, Sainduen partaliertafunaz?*
- I.** Aditcen dut Eliçac dituen arimaco ontasun guciac comun direla fedea duten gucientçat, anaia beçala, eta gorphutz bereco, ceina bai da Eliça, parte eta miembro beçala.

G. Cein dire arimaco ontasun hec ?

*I. Hec dire Jesu-Christo gure Jaunaten mercedi-
menduac, eta munduan diren eta içatu diren
yustu gucienac.*

G. Cer erran nahi da, bekhatuen barkhamendua ?

*I. Erran nahi da, Jesu-Christo gure Jaunac eman
dioela bere Eliçari bekhatu fuerre gucien bar-
khatceco botherea eta indarra.*

G. Cer aditcen duçu haraguiaren phizteaz ?

*I. Aditcen dat mundua hasiz gueroztic hilac içan-
nen diren guiçon eta emaztequi guciac egun
batez phiztuce direla.*

*G. Cer erran nahi dire azqueneco hitz hauc, be-
thiere iraunen duen bicitcea.*

*I. Erran nahi da, phiztu ondoan içanen dugula
bicitce bat behinere akhabatuco ez dena.*

*G. Nolacoa içanen da secular akhabatuco ez den
bicitce hura ?*

*I. Hura içanen da bicitce bat eternitate gucicotz
dohaxua onentçat, eta eternitate gucicotz do-
hacabea gaichtoentçat.*

BI-GARREN PARTEA.

GUIRISTINOTASUNECO EGUINBIDEZ.

LEHENBICICO LECCIONEA.

*G. C Ein dire guiristinotasuneco eguinbide
principalac ?*

I. Gaixquiari ihez eguitea, eta unguiaren eguitez.

*G. Cer eguin behar da gaixquiari ihez eguiteco
eta unguiaren eguiteco ?*

I. Beguiratu behar dire Jaincoaren eta Eliça
Ama Sainduaren Manamenduac.

G. *Cembat dire Jaincoaren Manamenduac ?*

I. Badire hamar.

G. *Erraçu cein dire ?*

I. 1.º Jainco bat dela sinhexiric hura bera gauça
gucien gaineric onhets, adota eta cerbitça de-
çagula.

2.º Arneguric, cinic edo yuramenturic banoqui
eta premia gabe ez daguigula.

3.º Igandeac beguita eta santifica detçagula.

4.º Gure burasoac, eta aitcineco çaharrac ohora
detçagula.

5.º Nihor hil, ez desira ez deçagula.

6.º Haraguizco obratic ezcottçaz campoan gogoz
ez obraz ez daguigula.

7.º Deus-ebatz, ez bertcerena iduc ez deçagula.

8.º Lekhucotasun faltforic, eta gueçurric erran ez
deçagula.

9.º Bertceren Senharric edo Emazteric desira ez
deçagula.

10.º Lagunaren ontasunari gaixqui guticia ez ga-
quizcola.

*Edo bertsutan Jaincoaren Manamendu Sain-
duac dire hauc.*

1.º **J** Aingo bat adora eçaçu ;
Halaber maita osoqui.

2.º Juramenturic çuc ez duçu ,
Ez cinic eguinen banoqui.

3.º Igandeac begui çatçu,
Jauna ere cerbitça debotqui.

- 4.º Aita eta Ama ohora çatçu ,
Bici çaitecin lucequi.
- 5.º Nihor obraz hilen ez duçu ,
Ez borondatez gaixtoqui.
- 6.º Paillardia eguinen ez duçu ,
Obraz ez gogoz likhitsqui.
- 7.º Bertcerena ebatfico ez duçu ,
Ez guardatuco inyustuqui.
- 8.º Lekhucorafunic ez duçu ,
Ez hitça erranen faktsoqui.
- 9.º Bertceren Espolic ez duçu
Desiratuco liçunqui.
- 10.º Guricia içanen ez duçu
Bertceren onaren gaixqui.

G. *Cembat gaucetara darontfate Jaincoaren hamar Manamendu sainduec ?*

I. Bi gaucetara , ceinac bai dire Jaincoaren eta lagunaren maitatcea.

BI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren lehenbico Manamenduaz.

G. *E Rraçu Jaincoaren lehenbico Manamendua ?*

I. Jainco bat dela sinhexiric , hura bera gauça gucien gainetic onhets , adora eta cerbitçadeçagula : *Edo bertcela bertfutan* ; Jainco bat adora eçaçu , halaber maia osloqui.

G. *Cer manatcen du Jaincoac lehenbico Manamendu hortaz ?*

I. Manatcen darocu hura choilqui bakhatta adora deçagula , eta gauça gucien gainetic nizita deçagula.

G. *Cer da Jaincoaren adoratcea ?*

I. Jaincoaren adoratcea da hari gure Jaun soberanoari beçala çor diogun ohorea ekhartcea eta bihurtcea.

G. *Obligatuac gara Jaincoaren adoratcera ?*

I. Bai, Jaincoaren adoratcea eguinbide eta obligacione bat dugu hagnitz handia eta hertsia.

G. *Noiz behar laiteque bereciqui Jaincoa adoratatu ?*

I. Goicean yaiqui eta berehala, arraxean oheracoan, Igandetan, Bestetan, Eliçan sartcean, &c.

G. *Jesu-Christo gure Jauna ere adoratatu behar dugu ?*

I. Bai, ceren Jainco bai da.

G. *Eguicu adoracionezco Acta bat.*

I. Ene Jaincoa, adoratcen çaitut, eta eçagutcen çaitut enë Creatçaillearentçat, eta ene Jaun soberanoarentçat.

Lehenbico Manamenduaren seguida.

G. *L* *Ehenbico Manamenduac debeatcen darocu Aingueruac eta Sainduac ohoratcea ?*

I. Ez, ceren hei bihurtcen eta errendatcen diotegun ohoreac ez bai dio bidegaberie eguiten, eta ez bai du batere gutitcen Jaincoari errendatcen eta ekhartcen dioguna.

G. *Nola ohoratcen ditugu Sainduac ?*

I. Jaincoaren cerbitçariac eta adisquideac beçala.

G. *Adoratu behar dugu Ama Biryina Saindua ?*

I. Ez, ez dugu nihor adoratu behar Jaincoa bera baicic.

- G. *Ez dugu behar Andredena Maria ohoratu Aingueruac eta Sainduac baino guehiago?*
- I. Bai, ceren den Jaincoaren Ama, eta ceren duen hain dignitate eta saindutasun handia eta miragarria.
- G. *Ama Biryina Sainduaren ondoan, cein Saindu behar ditugu bereciqui ohoratu?*
- I. Gure Aingueru Goardianoac, gure Patroin Sainduac, gure herrietaco Patroinac, &c.
- G. *Certan erakutsi behar dugu bereciqui Biryina Sainduari eta bertce Sainduei bihurtcen diotegun ohorea?*
- I. Hec bere berthutetan imitatcean, eta gute beharretan eta escahietan hequin laguntça galdeguitean.
- G. *Ez detçaqueguque halaber ohora Sainduen Erlequiac?*
- I. Bai, ceren hec bai dire Izpiritu Sainduaren Templu icatu den gorphutz baten hondar preciatuac.
- G. *Ez ditugu behar ohoratu lekhu sainduac, nola bai dire Caperac, Hilerriac?*
- I. Bai, ceren hec bai dire consecratuac cerbitçu edo emplegu saindu batçuetacotz.
- G. *Ez laiteque Idolatria bat Jesu-Christoren Biryina Sainduaren, eta Sainduen Imaginac ohoratcea?*
- I. Ez, ceren ez bai dire hec ohoratcen hetan seinatuac edo errepresentatuac diren Sainduac-gatic baicen.
- G. *Othoitz eguin deçoquegute Sainduen Imaginei?*

- I. Ez, hori laiteque supersticione bat.
 G. *Cergatic yartcen gara bada belhaurico hequin aincinean?*
 I. Ceren imagina hequin bidez ohoratcen bai ditugu hec orhoit arazten gaituzten Sainduac.

Lehenbico Manamenduaren seguida.

- G. **C** *Ein da Jaincoaren lehenbico Manamenduac manatcen darocun bi-garren gauça?*
 I. Hura da, Jaincoa osloqui eta perfetqui onhestea eta maitatcea.
 G. *Cer eguin behar da Jaincoa perfetqui maitatceco?*
 I. Mairatu behar dugu gauça gucien gainetic.
 G. *Nola maita deçaquegu Jaincoa gauça gucien gainetic?*
 I. Gure lan, eguindura, eta accione guciac haren placera-gatic eguinez, eta hari damu edo ofentfaric eguin deçoquetan gauça guciei ihez eguinez.
 G. *Noiz eguin behar guinituzque Jaincoaren amudiozco Actac?*
 I. Goicean, atraxean, eta ahalic maicena.
 G. *Eguizu Jaincoaren amudiozco Acta bat.*
 I. Ene Jaincoa, maite çaitut neure bihotz guciac gauça gucien gainetic, ceren çu baitçara osloqui maitagattia eta ahala perfeta.
 G. *Cer debeatcen darocu Jaincoaren lehenbico Manamendu hunec?*
 I. Debeatcen darocu creaturen alderateco amo-

dio itsu eta soberaniazco gucia.

HIRUR - GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bi-garren Manamenduaz.

G. **E** *Eraçu Jaincoaren bi-garren Manamenduaz?*

I. Arneguric, cinic, edo yuramenturic banoqui eta premia gabe ez daguigula.

G. *Jaincoac cer debeatcen du bi-garren Manamendu hortaz?*

I. Debeatcen du yuramenturic banoqui eguitea.

G. *cer da yuramentu eguitea?*

I. Hura da lekhucotçat hartcea Jaincoa edo cembait creatura, aicinatcen dugun gauçaren edo solafaren gainean.

G. *cer da yuramentua banoqui eguitea?*

I. Hura da necesitateric, beharric, edo premiatic gabe, yuramentu eguitea.

G. *Bertcei premiatic gabe yuramentu eraguiten diotenec ez dute bekhaturic eguiten?*

I. Bai, bekhatu eguiten dute.

G. *Jaincoac cer manatcen darocu Manamendu huntaz?*

I. Lehenbicoric Jaincoaren Icen sailduarentçat errespetu handi bat içaita: bi-garrenecoric, eguin ditugun botuen complitcen.

G. *cer da botua?*

I. Botua da Jaincoari emaiten diogun promes bat, ceinaz obligatcen baicara cembait obra onen eguitera Jaincoaren edo cembait Sainduen ohoretan.

G. Jaincoaren gogoraco gauça bat da botuen eguitea?

I. Bai, bainan ez dire boruac, arinqui eguin behar.

LAUR - GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren hirur-garren Manamenduaz.

G. **C**Ein da Jaincoaren hirur-garren Manamendua?

I. Igandeac beguira eta santifica detçagula.

G. Manamendu huntan cer manatcen çaicu?

I. Manatcen çaicu igandeac sainduqui iragan detçagula.

G. cer eguin behar da Igandeac sainduqui iragaiteco?

I. Egun hura iragan eta emplegatu behar da Jaincoaren cerbitçuan, nekhaçale lanic eguin gabe.

G. cer eguin behar da egun hura Jaincoaren cerbitçuan emplegatceco?

I. Meça osso bat entçun behar da, Eliçaco Officio dibinoetan caufitu, eta gaineraco demboran obra onen eguiten hari.

G. cer aditcen duçu egun hartan eguin behar ez diren nekhaçale lanec?

I. Aditcen tut bereciqui nekhaçalec bere biciaren irabasteco eguiten dituzten escu lanac.

G. ceri guehienic ihez eguin behar çayo egun hartan?

I. Bekhatuari, eta bekhatu eraguin ahal deçaqueguten gauça guciei.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren laur-garren Manamenduaz.

G. *E* Rraçu Jaincoaren laur-garren Manamendua.

I. Gure burasoac, eta aitecineco çaharrac ohora detçagula.

G. *Manamendu hunec cer manatcen darocu?*

I. Manatcen darocu maita detçagula gure burasoac, eta errespetu ekhar deçotegula.

G. *cer manatcen darocu oraino?*

I. Gure burasoac obedi eta bere beharretan lagun detçagula.

G. *Manamendu hunec ez darocu manatcen gure burasoac baicic nihor ohoratcea?*

I. Bai, manatcen darocu ohora detçagula eta obedi gure Eliçaco aiteindariac eta bertce buruçaguiac.

G. *cer errecompensa edo sari Jaincoac escaini diote Manamendu hau beguiratcen dutenei?*

I. Bicitce luce eta dohaxu bat mundu huntan baldin conbeni bada, eta bicitce dohaxuago bat bertcean.

G. *Cer dakharque oraino Manamendu hunec?*

I. Huntan sarthuac dite burasoen eguinbideac bere hautren alderat, eta Nausien eta etheco Andreenac bere sehien alderat.

G. *cein dire sehien eguinbide principalac bere Nausien eta etheco Andreen alderatecotz?*

I. Obligatuac dite hequin errespetatceta eta obeditcera.

G. *certara dire oraino obligatuac ?*

I. Lehenbicicoric, hequin ontasunaren contserbatcera, berea balute beçala; bi-garrenecoric, etchean ikhusten edo aditzen dutenic behinere ez etraitera.

G. *cein dire Nausien eta etchea Andreen eguinbide printcipalac bere sehien alderat ?*

I. Lehenbicicoric, çor diote bere soldata; bi-garrenecoric, correyitu behar tuzte eta exempluna ona eman behar diote.

G. *cembar maneraz Nausieç bekharu eguiten dute bere sehien alderateco eguinbidetan ?*

I. Laur maneraz: 1.º Hec Catichimara ibil arazteco artha ez içanez, eta hec Sacramenduetara hurbil-araci gabez.

2.º Igandetan eta Bestetan hec-trabailla araciz egun Saindu hetan cilhegui ez diren lanetan.

3.º Hec bere eritasunetan abandonatuz eta ez lagunduz.

4.º Hei bere soldata gueldituz.

SEI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bortz-garren Manamenduaz.

G. **C** *Ein da Jaincoaren bortz-garren Manamendua ?*

I. Nihor hil, ez desira ez deçagula.

G. *cer debeatcen darocu Manamendu hunec ?*

I. Debeatcen darocu gure autoritatez edo botherez gure lagunaren biciari asperteea.

G. *Ez du deus bertceric debeatcen ?*

I. Bai, debeatcen da alde guciz gure lagunari

gaixqui eguiteco gogoi eta chedea.

G. *Certan eguin daquioque lagunari gaixquia?*

I. Bere gorputcean, edo bere Ariman.

G. *Nola eguiten çayo gaixqui bere gorputcean?*

I. Colpe emanic, colpaturic, edo hilic.

G. *Nola eguiten çayo gaixquia bere Ariman?*

I. Contseilu gaichtoz, eta exemplu gaichtoz.

G. *cer eguin behar du bere lagunari contseilu gaichto cembait eman dioenac?*

I. Berehala hartaric haina guibelatu behar du.

G. *Bortz-garren Manamenduac ez du deus berteric debecatcen?*

I. Bai, debecatcen ditu colera edo hasarratcea, herra, mendecua, inyurioac, calumnia, eta medisentcia.

G. *certara da obligatua bere lagunari gaixqui, edo bidegabe eguin dioena?*

I. Bere ahal gucian hari eguin dioen bidegabe guciaren erreparatcera.

ÇAZPI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren sei - garren Manamenduaz.

G. **E** *Rraçu Jaincoaren sei - garren Manamendua?*

I. Haraguizco obraric ezcontçaz campoan gogoz ez obraz ez daguigula.

G. *cer debecatcen du sei-garren Manamenduac?*

I. Debecatcen tu lohiqueriaco bekhatu guciac, eta hartara datontsaten gauçac edo hei occasione emaiten diotenac.

G. *cembat guisaz eguiten da bekhatu Mana-*

mendu hanen contra?

I. Hirutez, gogoz, hitzez, eta accionez edo obraz.

G. *cein dire gogoz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire gogoeta liçunac, edo desircunde eta guicia gaichtoac gogoan bere nahitara archiquitcen dituztenac.

G. *cein dire hitzez bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire hitz ahalque gabeac, liçunac eta bisentfutacoac erraiten dituztenac.

G. *cein dire accionez edo obraz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire behatce, edo uquitce, edo bertce cembait accione liçun eta deshonest bere gainean edo bertce notbaiten gainean eguiten dutenac.

G. *Manamendu hunec ez du debecatcen lohiqueria baicic?*

I. Bai, debecatcen du oraino hartara darontfaten gauça guciac, hala nola sobra edatea eta yatea, ahalque gabien edo libertinen hantatcea, biluzqui edo modestia gabe bezritna ibiltcea, &c.

G. *cein da Manamendu hunec guehienic manatcen darocun berthutea?*

I. Hura da Castitatea.

G. *cer da castitatea?*

I. Castitatea da berthute bat axeguin deshonest eta liçunetarie urruntcen gaituena.

G. *Guiristino guciac obligatuac dire axeguin liçun eta deshonest gucien higuimcera?*

I. Bai, guciac hartarat obligatuac dire.

G. *cer gatic dire hartarat obligatuac ?*

I. Ceren diren guciac Jesu-Christoren miembroac ;
eta Izpiritu Sainduaren Templuac.

ÇORTCI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren çazpi - garren Manamenduaz.

G. **C** *Ein da Jaincoaren çazpi-garren Manamendua ?*

I. Deus-ebats , edo bertcerena iduc ez deçagula.

G. *cer debeatcen du Manamendu hunec ?*

I. Debeatcen du lagunaten ontasuna inyustuqui hartcea.

G. *cer debeatcen du oraino ?*

I. Debeatcen du oraino lagunaten ontasuna idu-
quitcea hanc nahi gaberic , edo haren boronda-
tearen contra.

G. *cembar guifatara hartcen da maicenic bert-
ceren ontasuna ?*

I. Bortz guifatara,

G. *cein guifa da lehena ?*

I. Hura da bertcerena bortchaz hartcea , hala egui-
ten dute ohoinec.

G. *cein da bi-garren guifa ?*

I. Hura da bertcerena fineciaz hartcea , hala eguiten
dute sehiee , etchetiartec , eta bertce ichilic
ebasten dutenec.

G. *cein da hirur-garren manera ?*

I. Hura da bertcerena hartcea maleciaz eta trom-
petiaz , hala eguiten dute saltcen duten mar-
chandicetan trompatcen eta enganacen du-
renec.

G. cein da laur-garren manera ?

I. Hura da bertcerenaz yabetcea , hala eguiten dute hauci makurrac , eta çucen contrato compenfacioneac bata bertcerentçat eguiten dituztenec.

G. cein da bortz-garren manera ?

I. Hura da prestamu cilhegui ez direneratic irabacia edo probetchua hartcea , usutariec edo lucrariiec eguiten duten beçala dirua intrefean edo bahicuntçan atchiquiz , &c.

G. cembat maneraz atchic daiteque çucen contra bertceren ontasuna ?

I. Iduquitcen da bertcerena printcipalqui lau guitarara.

G. Erraçu lehena.

I. Hura da hartu duguna ez bihurtcea.

G. Erraçu bi-garrena.

I. Hura da çor eguinac ez pagatcea.

G. cein da hirur-garrena ?

I. Hura da languilei edo sehiei bere faria ez emaita.

G. Laur-garrena ?

I. Hura da çor çayotenei detchima ez pagatcea.

G. Asqui da cofesatcean erraita bertceren ontasuna hartu dugula ?

I. Ez , ahalic lasterrena bihurtu behar da bertcerena , edo ecin deçaquenac behar du içan bihurtceco gogo eta chede eguiazco bat.

G. Çazpi-garren Manamenduaren complitceco asqui da bertceren ontasuna ez hartcea ?

I. Ez , batbederac eman behar diote oraino bere ontasunetic pobrei bere iudarren arabera.

BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren çortci-garren Manamenduaz.

G. **E** Rraçu Jaincoaren çortci-garren Manamendua.

I. Lekhucotasun faltoric , eta gueçurric erran ez detçagula.

G. *Cer debeatcen du Manamendu hunec ?*

I. Debeatcen tu bereciqui hirur gauça.

G. *Cein dire ?*

I. 1.º Gueçurra. 2.º Lekhucotasun faltsoa. 3.º yuyamendu arina edo temerarioa.

G. *Cer da gueçurra erraitea ?*

I. Hura da gogoan duenaren contra mintçatcea.

G. *Bada aëmboranic edo occasioneric gueçurra erraitea cilhegui denic ?*

I. Ez , gueçurra erraitea ez da behinere cilhegui.

G. *Cer da lekhucotasun faltsoa ?*

I. Hura da yusticiara lekhuco deithua denean , han eguia ez erraitea.

G. *Lekhucotasun faltsoa erran duena certara da obligatua ?*

I. Haren lekhucotasun faltsoac lagunari eguin dioen bidegabe guciaren erreparatçeta.

G. *Cer da yuyamendu arina edo temerarioa ?*

I. Hura da bere lagunaz funxic gabe gaixqui yuyatcea.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bederatci-garren eta hamar-garren Manamenduaz.

G. **C** *Ein da bederatci-garren Manamendua ?*

I. Bertceren senharric, edo emazteric desira ez detçagula.

G. *Cer debeatcen du Manamendu hunec?*

I. Debeatcen tu desira liçun eta deshonest guciac.

G. *Cein da hamar-garren Manamendua?*

I. Lagunaren ontasunari guticia ez gaquizcola.

G. *Cer debeatcen du hamar-garren Manamendua?*

I. Debeatcen ditu bertceren ontasuna çucen contra içaiteco guticia eta desira guciac.

G. *Cer da bertceren ontasunari çucen contra guticiatcea?*

I. Hura da haren bidegabetan ontasun hura nahi içaitea.

G. *Manamendu hunec ez du debeatcen bertceren ontasunaren guticia baicic?*

I. Bai, debeatcen du halaber batbederac bere ontasunarençat duen amodio itsua eta soberaniazcoa.

HAMECA-GARREN LECCIONEA.

Eliça Ama Sainduaren Manamenduez.

G. *S Albatua içaiteco asqui da Jaincoaren Manamenduen beguiratcea?*

I. Ez, behar dire bertce alde beguiratu Eliça Ama Sainduaren Manamendua.

G. *Cembat dire Eliça Sainduaren Manamendua?*

I. Badire sei.

G. *Erratçu.*

I. 1.º Igandetan eta bestetan Meça osoa entçun deçagula.

- 2.º Manamenduzco bestac beguira eta santifica detçagula.
- 3.º Gure bekhatu guciac urthean behin bederen cofesa detçagula.
- 4.º Bazcoz bederen Gorphuts saildua humilqui errecibi deçagula.
- 5.º Garthac , biyiliac , eta gariçuma osloqui barur detçagula.
- 6.º Orcitaletan eta larunbatean haraguiric yan ez deçagula.

Edo bertela bertutan Eliça Ama Sainduaren Manamenduac dire hauc.

- 1.º Meça Saindua entçun eçaçu , Besta , igandetan deborqui.
- 2.º Eta bestac beguira çatçu Manamenduzcoac sailduqui.
- 3.º Bekhatnac cofesa çatçu Urthean behin osloqui.
- 4.º Gorphutz saildua errecibi çaçü Bazcoz bederen humilqui.
- 5.º Garthac , biyiliac barur çatçu , Gariçuma ere osloqui.
- 6.º Orcitalean yanen ez daçu Ez larunbatean haragui.

G. Obligatuac gara Manamendu hauquin guciac beguiratcera ?

1. Bai , hartarat obligatuac gara bekhatu eguiteco penaren azpian.
- G. Eliça Ama sailduac cer penaz punitcen tu haren Manamendu sailduac beguiratcen ez dituztenac , eta aguerian haren contra altchatcen direnac ?*

- I. Bere gorphuteetic khentcen tu, eta hori deitcen da escumicua.
- G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaren lehenbico manamenduac?*
- I. Obligatcen gaitu Meça saindua ossoa eta debotqui entçutera igandetan eta bestetan.
- G. *Asqui da Meça entçutea igandetan eta bestetan?*
- I. Ez, ediren behar gara oraino Eliçaco oficio sainduetan, eta guristinoei emaiten çaitzen instruccionetan.
- G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaren bi-garren manamenduac?*
- I. Obligatcen gaitu manamenduzco besten sainduqui iragaitera eta pasatcera.
- G. *Nola iragan behar dire bestac sainduqui?*
- I. Lehenbicoric, nekhaçale lanic eguin gabe; bi-garrenecoric, egun sainda hec Jaincoaren cerbitçuan iraganez, eta obra onac eguinez.

Eliça Ama Sainduaren Manamenduen seguida.

- G. **E** Liça sainduac cer manatcen du hirugarren Manamenduaz?
- I. Gare bekhatu guciac urthean behin bederen cofesatcea, behar diren disposicionequin.
- G. *Cein demboraz behar da cofesatu?*
- I. Bazco demboran.
- G. *Haurrec cer adinetan behar dute cofesatu?*
- I. Jaincoa bekhatu mortal batez ofentsatceco gai direbean.

G. *Certara obligatzen gaitu Eliçaco laur-garren manamenduac?*

I. Adimenduaren adina ardietsi duten guicristino guciac obligatzen tu urthean behin bederen Bazcoz behar diren disposicionequin gorphutz saildua errecibiteera.

G. *Non eguin behar da communionen saildu hura?*

I. Batbedera dagoen herrian, baldin ez bada bertetan errecibiteco permissionea Aitcindatien edo superioren-ganic.

G. *Haurrec cer adinetan behar dute gorphutz saildua errecibitu?*

I. Bere Artçainec edo Aitcindatiec hartaco gai causitcen dituztenean.

G. *Cer manatcen du bortz-garren manamenduac?*

I. Barur gaitecila gariçuman, gartha demboretan, eta Eliçac manatcen duen besta besperetan.

G. *Certara obligatzen gaitu Eliçaren sei-garren manamenduac?*

I. Ortçiraletan, larumbatetan, eta Eliçac manatcen duen bertce egunetan urinic eta haraguric ez yatera.

HAMABI-GARREN LECCIONEIA.

Bekhatuez yeneralqui

G. *C Er da bekhatua?*

I. Bekhatua da Jaincoaren legueari ez obeditea.

G. *Cembat bekhatu fuerte dire?*

I. Badire bi fuerte, originala eta actuala.

G. *cer da bekhatu originala?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinarequin contcebitcen baicara, eta ceinaz gure lehenbicico Aita Adamec eguin baicaitu faltaduri Jaincoari ez obeditzeaz.

G. *Cer da bekhatu actuala?*

I. Hura da guero gure nahitara eguiten duguna adimendura heldu garen ondoan.

G. *Cembar guifatara eguiten da bekhatu actuala?*

I. Laur guifatara, gogoz, hitcez, accionez edo obraz, eta huts egunez edo omifionez.

G. *Cer erran nahi da, huts egunez edo omifionez?*

I. Erran nahi da eguin behar guinduen, edo eguin ahal guinecaquena ez egunez.

G. *Cembar bekhatu actual suerte dire?*

I. Badire bi suerte, bekhatu mortala, eta beniala.

G. *Cer da bekhatu mortala?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinac gal arazten bai darocu Jaincoaren gracia sailduten gaituena, eta mercei arazten bai darocu feculaco ifernua.

G. *Bekhatua noiz da mortala?*

I. Noiz ere materia handia bai da, eta borondate oso eta perfer batequin eguiten bai dugu.

G. *Cer da bekhatu beniala?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinac gal arazten ez darocularic arren Jaincoaren gracia sailduten gaituena, halaric ere hozten eta flacarcen bai dugure baithan gracia hura, eta mercei arazten bai darozquigu dembora bateraco penac.

G. *Noiz ez da bekhatua benial baicic?*

I. Noiz ere materia chumea bai da, edo ez bai dugure consentimendua osoqui emaiten.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEA.

Bekhatu capitalez edo buruçaguietz.

G. *C* Emba? dire bekhatu capitalac?I. *C* Badire çazpi, ceinac bai dire, orguilua, abaricioa, luxurioa edo lohiqueria, inbidia, gormandiça, colera edo hasarredurra, eta alferqueria.G. *C*ergatic bekhatu horiec deitzen tutçu buruçaguiac?

I. Ceten horiec bai dire bertce bekhatu gucien ithurriac eta ethorquiac.

G. *C*er da orguilua?

I. Orguilua da batbederac bere buruarentçat duen amodio soberaniazcoa, ceinac emaiten bai dio bere baithan fidantcia, eta bertceac baino guehiago bere burua atchic arazten bai dio eta estima arazten.

G. *C*er da abaricioa?

I. Abaricioa da mundu huntaco ontasunentçat eta bereciqui diruarentçat dugun amodio soberaniazcoa eta estacamendua.

G. *C*er da luxurioa edo lohiqueria?

I. Hura da castitatearen contraco axeguintentçat içaiten den lehia, guticia, edo amodio itsua eta çucen contracoa.

G. *B*ekhatu horrentçat higuintça handia behar dugu içan?

I. Bai, ceten horrec galtcen eta corumpitcen baicaitu gorphutcean eta arimân.

G. *C*er da inbidia?

I. Inbidia da gure lagunaren ontasunaz damu icaitza, harenac gurea gutitcen balu beçala.

G. *Cer da gormandiça ?*

I. Gormandiça da edateco eta yateco guticia eta lehia sobratua.

G. *Cein da gormandiça maicenic eguiten dena eta perilosena ?*

I. Hura da horditcea.

G. *Cein dire hordiqueriarren seguida ihharagarrienac ?*

I. Hec dire adimenduaren tontodura, bruitac phiztea, eta lohiqueria edo luxurioa.

G. *Cer da colera ?*

I. Hura da arimaren bicitasun handi bat, ceinac lehiarazten baicaitu mendecatcera bertcet e-guin darozquiguten inyurioez, gaixquiez, eta bidegabez.

G. *Cer da alferqueria ?*

I. Alferqueria da Jaincoaren gaucentçat eta gure e-guinbidentçat dugun higuintça edo naguitasun bat.

HAMALAU-GARREN LECCIONEA.

Berthutez.

G. *C Er da Guiristinotasuneco berthutea ?*

I. *C* Hura da unguiaren eguiteco ahala eta erraichtasuna, ceina ardiesten bai dugu Jaincoaren graciáz.

G. *Cembat Guiristinotasuneco berthute fuerte dire ?*

I. Badire bi fuerte; berthute moralac, eta berthute theologalac.

G. *Cembat dire berthute moralac ?*

I. Badire hainitz, hala nola prudentcia, yusticia, temperantcia, dulcetasuna edo emetasuna, humilitatea, modestia, eta hortelaco bertce hainitz.

G. *Berthute horiec cergatic deitzen tutçu moralac?*

I. Ceren hec bai dire gure accionen erreguelac.

G. *Cembat dire berthute theologalac?*

I. Badire hirur; fedea, esperantça, eta caritatea.

G. *Cergatic deitzen dire theologalac?*

I. Ceren hec Jaincoari berari uquitcen baitçaizco.

G. *Esplia eta cheha çaqu guehiago errepusta hori.*

I. Fedea uquitcen çayo Jaincoari eguia soberanoari beçala: Esperantça, gure azquen finari eta gure dohaxutafun soberanoari beçala: Caritatea, içaite perfetenari eta gure amodioa guehienic mereci duenari beçala.

G. *Cer da fedea?*

I. Fedea da berthute bat, ceinaren bidez cinez eta fermuqui sinhesten bai ditugu Jaincoac bere Eliçari eçagut-araci diozcan gauça guciac.

G. *Eguçu fedezco Acta bat.*

I. Ene Jaincoa, sinhesten dirut cinez eta fermuqui Eliçac sinhesten eta irakhasen dituen gauça guciac, ceren çuc hari irakhasiac bai dire; eguidaçu, othoi, gracia sinheste hortan bicitecco eta hiltrecco.

G. *Cer da esperantça?*

I. Esperantça da berthute bat, ceinaren bidez uste bai dugu içanen dugula mundu huntan Jaincoaren gracia, eta bertcean Parabisua Jesu-Christoren mercecimenduen berthutez.

G. *Eguçu esperantçazco Acta bat.*

I. Ene Jaincoa, esperantça dut Jesu-Christo gure Yaunaren

mercimenduen berthutez, emanen darotaçula egun bazez çure Parabisuco gloria saildua, eta mundu huntan harat bedateco behar ditudan gracia guciac, ceren çuç aguindu bai darozquigurçu, eta çu baitçara guciz ona eta çure hitçaren atchiquitcera leyala.

HAMABORTZ-GARREN LECCIONEA.

Caritateaz.

G. *Er da Caritatea?*

I. *Caritatea da berthute bat, ceinaren bidez maite bai dugu Jaincoa bere amoreac-gatic gauça guciac baino guehiago, eta gure laguna gure buruac beçala Jaincoaren amoreac-gatic.*

G. *Nola behar da Jaincoa maitatu?*

I. *Gure bihotz guciac, gure arima guciac, eta gure indar guciez.*

G. *Nola behar da maitatu gure laguna?*

I. *Maitatu behar dugu gure buruac maite ditugun beçala.*

G. *Cer da laguna maitatzea gure buruac maitatzen tugun beçala?*

I. *Hari desiratzea, eta içan araztea gure eguin ahalan gureçat nahi guinituzquen beçalaco on eta ungui beçac.*

G. *Gure etsaien maitatzerat ere obligatuac gara?*

I. *Bai, Jesu-Christo gure Jaunac eguin du hartaz Ebanyelio sailduan berariazco manamendu bat.*

G. *Eguiqu caritatezco Acta bat.*

I. *Ene Jainco, maite çaitut ene bihotz guciac eta gauça gucien gainetic, ceren çu baitçara guciz maitagarria eta ahala perfecta; maite dut halaber ene laguna nere buruac beçala çure amoreac-gatic.*

G. *Obligatuac gara fedezco Actac, esperant-*

gazcoac; eta caritatezcoac eguitera?

- I. Bai, hartarat obligatuac gara, eta eguin behar ditugu ahalic maicena.

HAMASEI-GARREN LECCIONEA.

Religioneaz.

G. *Cer da Religionea?*

- I. Hura da berthute bat, ceinaren bidez Jaincoari errendatcen eta bihurtcen bai diogu gucien gaineco ohore bat, haren handitasun soberanoa dela causa.

G. *Cein dire Religionearen contraco bekhatuac?*

- I. Supersticionea, eta Religione gabetasuna.

G. *Cer da supersticionez bekhatu eguitea?*

- I. Hura da Jaincoari errendatcea eta bihurtcea haren gogoraco ez den ohore bat, edo bihurtcea creatura choil bati Jaincoari baicic çor etçayoen ohore bat.

G. *Cein dire supersticione suerte printcipalac?*

- I. Badire hirut; ohore gaindizcoa, edo gaixqui aditua, Idolatria, eta Magia edo Aztitasuna.

G. *Cer da ohore gaindizcoa?*

- I. Hura da Jaincoa ohoratu nahi içaita practica edo obra banoez eta alferrez, edo Elica Ama Sainduac aprobatcen ez dituenaz.

G. *Cer da Idolatria?*

- I. Hura da Jaincoari baicic choilqui çor etçayoen ohorea creaturei bihurtcea.

G. *Cer da Magia, edo Aztitasuna?*

- I. Hura da deabrua lagun deithuric edo harequin patu eguinic magicienec edo aztiec haren-ganic

icaiten duten bothere eta indar estrainio bat.

G. *Cer da Religione gabetasuna?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinaz defohoratzen bai da Jaincoa bere baithan, edo harentzat consecratuac diren gaucetan.

G. *Cein dire bekhatu hau guehienic eguiten dutenac?*

I. Hec dire: blasfematçailleac, eta sacrilegioac eguiten dituztenac.

HIRUR - GARREN PARTEA.

guiristinotasuneco eguinbideac ungui eguiteco bidez edo moyanez.

LEHENBICICO LECCIONE A.

Jaincoaren graciaz.

G. **C** *Ein dire Guiristinotasuneco eguinbiden ungui eguiteco bideac eta moyanac?*

I. Badire hirur; 1.º Jaincoaren gracia, 2.º Sacramendua, 3.º Othoitça.

G. *Cer da Jaincoaren gracia?*

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceina Jaincoac emaiten bai darocu guciz ona icanez, eta Jesu-Christo gure Jaunaren merecimenduez gure salbamenduaren eguiteco.

G. *Cembat gracia suerte dire?*

I. Badire bi suerte, gracia habituala, eta gracia actuala.

G. *Cer da gracia habituala?*

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceinac sailduten baicaitu gure baitharatzen den beretic, eta

eguiten baicaitu Jaincoaren gogoraco.

G. *Gracia hau gal deçaquegu ?*

I. Bai, galtcen dugu bekhatu mortal batez.

G. *Cer da gracia actuala ?*

I. Hura da Jaincoac ematen darocun barneco la-
guntça bat unguiaten eguiteco eta gaixquiari
ihetz eguiteco.

G. *Nola ardietz ahal deçaquegu gracia hau ?*

I. Othoitzez Jaincoari galdetuz, eta Sacramen-
duac maiz errecibituz.

G. *Jaincoaren gracia gabe othoitcio eguin deçaquegu ?*

I. Ez, Jaincoaten gracia atçartcen gaitu othoitz
eguitera, eta othoitçac ardiesten darozquigu
bertze gracia berriac.

BI-GARREN LECCIONEIA.

Sacramenduez yeneralqui.

G. *Cer da Sacramendua ?*

I. Sacramendua da ecin ikhus daitequen gra-
cia baten seinale agueri dena, Jesu-Christo gu-
re Jaunac ordenatua gute arimen garbitceco eta
graciaz betherceco.

G. *Cergatic dioçu Sacramendua dela seinale bat ?*

I. Ceren hart eçagut-arazten bai darocu ecin ikhus
daitequen gracia bat, berac gure arimetara
ekhartzcen darocuna.

G. *Cergatic dioçu seinale hura agueri dela ?*

I. Ceren gute sentisuez eçagutcen bai da, hala da
ura bathayoan.

G. *Sacramenduec nondic dute gure arimen gara*

bitceco eta graziaz bethetceco berthutea?

I. Jesu-Christo gure Jaunaren passionetic eta heriotcetic.

G. *Sacramenduec ez darocute deus bertceric emaiten gracia baicic?*

I. Badire hirur Sacramendu, ceinec emaiten eta ekhartcer. bai darocute caractera; hec dire Bathayoa, Confirmacionea, eta Ordena.

G. *Cer da caractera?*

I. Caractera da seinale izpiritual bat gure ariman eçarria secular khenduco ez dena.

G. *Caractera ekhartcen duten Sacramenduec har daitezque bietan?*

I. Ez, ecin hec errecibi daitezque gure bician behin baicic.

G. *Cembat Sacramendu dire?*

I. Badire çazpi Sacramendu: 1° Bathayoa, 2° Confirmacionea, 3° Gorphutz saindua, 4° Penitencia, 5° Annuntcioa, 6° Ordena, eta 7° Ezcontça.

HIRUR-GARREN LECCIONEA.

Sacramenduez bat banazca. Bathayoaz.

G. *C Er da Bathayoa?*

I. Bathayoa da Sacramendu bat, ceinac barkhatcen bai darocu bekhatu originala, eta eguiten baicairu guiristino eta Jaincoaren eta Eliçaren ume.

G. *Bathayoac ez du barkhatcen bekhatu originala baicic?*

I. Bai, barkhatcen tu bekhatu fuerte guciac.

G. *Ez da nihor Apheçac baicic bathayoa ahal deçaquenic ?*

I. Bai, behar orduan guziec bathaya deçaquete, hala guiçonquiec nola emaztequiec.

G. *Bathayatceco cer eguin behar da ?*

I. Ur naturala eta hutla isuri behar da bathayatu behar denaren burura, erraiten delaric demborra berean, *Bathayatcen çaitut Aitaren, eta Semearen, eta Izpiritu Sainduaren icenean*; eta behar da içan Eliçac eguiten duenaren eguitceco chedea eta intentcionea.

G. *Certara obligatcen gaitu Bathayoaç ?*

I. Jesu-Christo baithan sinhestera, eta deabruari, haren pompeï eta obrei errenunçiatcera.

G. *Cer da deabruari errenunçiatcea ?*

I. Hura da aguerian eta solemnelqui declaratcea deabruaren banda uzten eta abandonatcen dugu-la, Jesu-Christoren legue sainduaren azpian yartceco.

G. *Cer aditcen duçu deabruaren pompez ?*

I. Aditcen dut munduco maximac eta banitateac.

G. *Cein dire deabruaren obrac ?*

I. Bekhatu fuerte guciac.

LAUR - GARREN LECCIONEA.

Confirmacioneaz.

G. *C Er da Confirmacionea ?*

I. **C** Confirmacionea da Sacramendu bat, ceinac emaiten bai darocu Izpiritu Saindua bere dohainequin, eta gure biciaren arriscutan bada ete Jesu-Christoren fedearen atchiquitceco eta cofeatceco graciarequin.

G. Cergatic deitzen duçu Sacramendu hau Confirmacionea?

I. Ceren hunec confirmatzen eta borthizten baicaitu bathayoan errecibitu dugun fedean, eta eguiten baicaitu guiristino perfet.

G. Cergatic dioça Confirmacioneac eguiten gai-ruela guiristino perfet?

I. Ceren harc eguiten baicaitu fedean borthitzçago, eta emaiten bai darocu animo eta curaye guehiago.

G. Salbatua içaitecotz necessario da Confirmacioneco Sacramendua errecibitcea?

I. Ez, bainan hura errecibitu gabe laçoqui egoiten direnec Jaincoa ofentsatzen dute, eta Sacramendu harc emaiten dituen graciaz gabetuac guelditcen dire.

G. Cer dispoñionerequin errecibitu behar da Sacramendu hau?

I. Behar da içan graciazco estatuan, eta yaquin behar dire fedezco mysterio printcipalac.

G. Cer eguin leçaque Confirmacioneco Sacramendua bekhatu mortaleco estatuan errecibi leçaquenac?

I. Eguin leçaque Sacrilegio bat, eta ez leçaque errecibi Izpiritu Saindua.

G. Confirmacioneco Sacramendua behin errecibitu duenac bi-garrenean errecibi deçaque?

I. Ez, ceren Sacramendu hunec emaiten bai du caractera, eta hau behin baino guehiagotan errecibitcen duenac eguiten du Sacrilegio bat.

G. Cer eguin behar da Confirmacionea errecibitu baino lehen?

I. Cofefatu behar da , baldin eçagurcen badu bekhatu mortal cembait eguin duela.

G. *Confirmacionea errecibitu duenaren obligacioneac eta eguinbideac cein dire ?*

I. Hec dire Jesu-Christo gure Jaunaren fedea ahalqueric gabe atchiquitcea , eta haren Eban-yelio fainduco maximen seguitcea.

Confirmacionearen errecibitceco behar diren disposicione hurbilenez.

G. **C** *Er eguin behar da confirmatcera dohan demboran ?*

I. Hirur gauça. 1.º Yoan behar da Jaun Aphezpicuaren aitcinera atropa modestequin , eta han belhauricatu behar da , baldin berac bertcela manatcen ez badu.

2.º Beguiac iduqui behar dire beheitituac , burua chuchen , eta copeta agueria.

3.º Oihalezco banda bat atchiqui behar da escuetan.

G. *Disposicione horiec guciac gorphutcecoac dire , cein dire arimacoac ?*

I. Badire laur : 1.º Sacramendu hanc emaiten duen Izpiritu fainduaren errecibitceco desira eta guticia handi baten içaitera entseyatu behar da.

2.º Eguin behar dire fedezco Actac , berēciqui Sacramendu hunen eguiaren eta hunen effectuen edo seguiden gainean.

3.º Eguin behar dire humilitatezco Actac , eçagurcen dagularic ez garela gai edo digne Sacramendu hunen errecibitceco.

4.º Eguin behar dize Izpiritu Sainduaren ganateco amodiozco Actac, hanc nahi duenaz gueroz ethorri gure-gana.

G. *Certario beguiratu behar da confirmaturic heldu dena?*

I. Ez du escuez uqitu behar copeta, baina iguriqui behar du Jaun Aphezpicua laguntzen duten Aphezetic batec chucatu dioen artean, edo copetan oihal cherrenda bat eman deçoquen artean.

G. *Cer eguin behar da Sacramendu hau errecibitu den ondoan?*

I. Laur gauça: 1.º Bere lekhitic aldaratu behar da, eta belhaurico yarric Jaincoari esquerrac eman eguin darocun graziaz.

2.º Hartu behar da gogo eta borondate on bat, ethorquicunerat Ebanyelioco maximen seguitceco, munduco yenden trufez, mezprecioez, eta persecucionez acholaric içan gabe.

3.º Galdeguin behar çayo Izpiritu sainduari othoi contserba deçala gue errecibitu dugun gracia, eta lehenago hil ere gaitecin hura secular galduco dugun baino.

4.º Ez da ilkhi behar Eliçatic Jaun Aphezpicuac ceremonia gucia akhabatu, eta azquenean erraiten diren othoitçac erran dituzquen artetaino.

Confirmacioneco Sacramenduaren Ceremoniez.

G. **N** *Orc du Confirmacioneco Sacramenduten emaiteco indarra?*

I. Jaun Aphezpicuac dute.

G. *Jaun Aphezpicuac Confirmacionea emaitean eguiten dituen ceremoniac cein dire ?*

I. 1.º Erraiten tu othoitz hainitz.

2.º Confirmatzen ditueni escuac buruaren gainean eçartzen diozcate.

3.º Confirmatzen dituenen copetan gurutceaten seinalea gantçutcen du Crisma sailduaz.

4.º Confirmatu dituenean emaiten diote çapartaco chume bana.

G. *Jaun Aphezpicuac cergatic erraiten tu othoitz hec ?*

I. Confirmatcera dohanen gana-Izpiritu sailduaz yaus arazteco.

G. *Cergatic escuac buru gainean eçartzen diozcate ?*

I. Erakhustera emaiteco Sacramendu hau behar den beçala errecibitzen datenen atimata heldu dela Izpiritu saildua.

G. *Cer da Confirmatuac gantçutcen diren Crisma saildua ?*

I. Hura da olibazco olio baltfamoarequin nahastua, Jaun Aphezpicuac ortcegun sailduz consecratua.

G. *Confirmatcean cer erakhustera emaiten du olioac ?*

I. Nola olioac bai du hedatceco edo banatceco eta indarren emaiteco berthutea, hura da Izpiritu sailduaren graciac duen abundantciaren eta indarraren seinalea.

G. *Cer erran nahi da baltfamoac ?*

I. Hura da bere usain ona-gatic confirmatua den guiristinoac eman behar duen exemplu onaren seinalea.

G. *Jaun Aphezpicuac cergatic eguiten du copetan gantçutuz gurutcearen seinalea?*

I. Erakhustera emaiteco confirmatua denac ez duela behar ahalcatu Jesu-Christo gurutcefiaruaren fedea eta maximac atchiquitceaz eta sostengatceaz.

G. *cer erran nahi da Jaun Aphezpicuac confirmatu duenari emaiten dioen çapartacoa?*

I. Hara erakhustera emaiten du, confirmatua den guiristino bat prest egon behar dela afruntu, pena eta nahi gabe çucien sofricera Jesu-Christo-gatic.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Gorphutz sailduaz.

G. **C** *Er da Gorphutz sailduaren Sacramendua?*

I. Gorphutz saildua da Sacramendu bat, ceinetan edireiten bai dire eguiazqui eta errealqui Jesu-Christo gure Jaunaren gorphutça, odola, Arima, eta Jaincoçafuna, oguiaren eta mahax-arnoaren idurien edo itchuren azpian.

G. *cer aditcen duçu oguiaren eta mahax-arnoaren iduriez edo itchurez?*

I. Hec dire gure sentfuetan agueri direnac; nola bai dire oguiaren eta arnoaren colorea, figura, eta gustua.

G. *consecracionearen ondoan ez da guehiago gueditcen oguiric eta arnoric?*

I. Ez,

I. Ez, ogui gucia itçultcen eta aldatcen da Jesu-Christoren gorphutcera, eta arno gucia hareh odolera.

G. Nola eguiten da itçultce eta mailantça hori?

I. Consecracioneco hitcen berthute mitagarriaz eta gucziz pòchantaz.

G. Ez da gorphutça baicic oguiaren iduriaren azpian, eta odola baicic arnoaren iduriaren azpian?

I. Bai, Jesu-Christo gucia usloa da hala oguiaren nola arnoaren iduri bakhorcharen azpian, eta halabet gucia osloa da, nahiz oguiaren, nahiz arnoaren, iduriaren parteric chuteren den bakhorchean.

G. Ostia saindua hausten denean, hausten da Jesu-Christo gure Izunaren gorphutça?

I. Ez, ez da hausten oguiaren iduria baicic.

Gorphutz Sainduaren seguida.

G. **J** Jesu-Christo gure Jauna bertaco da Aldu-reco Sacramendu Sainduan?

I. Bere Aita Jainoari bere burua sacrificiotan ofritceco.

G. Ez da han bere Aita Jainoari sacrificiotan ofritua icaiteco baicic?

I. Bai, han da oraino gure arimen yanhati icaiteco Comunione sainduan.

G. Jesu-Christo gure Jaunac noiz oguimeta orde-natuquen Gorphutz Sainduaren Sacramendua?

I. Ofteegan Sainduz, bete Passionearen bezpetan.

G. Non eguiten da Sacramendu Saindu hizu?

I. Aldarearen gainean Meça saindua erraitcan.

G. *Cer da Meça?*

I. Meça da Jesu-Christoren Gorphutzaren eta odolaren sacrificio odol isuritic gabea, Apheçac Jaincoari ofritcen dioena oguiaren eta arnoaren idurien azpian.

G. *Beraz Gorphutz saindua Sacramendu bat da, eta sacrificio bat?*

I. Bai, bada bat eta bertcea; Sacrificio da, ceren Jesu-Christo han ofritcen bai da; eta Sacramendua da, ceren guc hartan parte dugun eta hura errecibitcen dugun.

G. *Meçaco sacrificioa bertcelacoa da eta diferente gurutceco sacrificiotie?*

I. Ez, biçtima edo ostia bera da Jaincoari ofritcen çaiena hala gurutcearen gainean, nola aldarearen gainean ez dute diferentziatic harea ofritceco maheran baicic.

G. *Cer da diferentcia hura?*

I. Gurutcearen gainean biçtima edo ostia ofritua içan da odol isuriarequin, eta aldarearen gainean ofritcen da odol isuritic gabe.

Comunione sainduaz.

G. **C** *Er da comunionea?*

I. **C** Comunionea da Gorphutz sainduaren Sacramendua errecibitcea.

G. *Gorphutz saindua ungui eta dignequi errecibitceco behar ditugun disposicioneac cein dire?*

I. Badire bi suette; batçuec arimari uquitcen çaiçconac, eta bertceac gorphutcecoac.

G. *cein dire arimaco disposicioneac?*

I. Badire hirur.

G. *cein da lehena?*

I. Lehena da bere contciéntciaren frogatcea eta examinatcea, eta baldin bekhatuan bada, penitentiaco Sacramenduaren errecibitcea.

G. *Asqui da bekhatu mortalie bere baithan ez eçagurcea?*

I. Ez, içan behar da oraino bekhatu benialaren afeccioneric edo amodioric gabe.

G. *cer erran nahi da bekhatu benialaren amodioric gabe içaitea?*

I. Hura da chede eta borondate içaitea bekhatu benialic batere bere nahitara ez eguiteco.

G. *cein da arimaco bi-garren disposicionea?*

I. Hura da mahain saindura hurbiltcea fede bici batequin, esperantça cin eta fermu batequin, eta caritate bere hatequin.

G. *cein da hirur-garrena?*

I. Hura da Gorphutz Sainduaren errecibitcea humiltasunezco, adoracionezco, eta eçagutçazco sentimendu hardi batequin.

G. *cein dire gorphutceco disposicioneac?*

I. Badire hirur printcipalac.

G. *cein da lehena?*

I. Hura da barut gaitcetaric içaitea, erran nahi da gauherdiz gueroz yan edo edan gabea, baldin Sacramendu hau biatiko beçala hartcen ez bada.

G. *cein da bi-garrena?*

I. Hura da arropa propiac eta modestac içaitea, Jesu-Christo errecibitcean dohainari çor diogun

errespetu handia-gatic.

G. *Cein da hirur-garrena?*

I. Hura da modestia eta errespetu ahalic handiena bere baitan erakhustea.

G. *Cer da Comunione indigne edo gaichto baten eguitea?*

I. Hura da bekhatu mortaleco estatuan comuniatarcea.

G. *Comunione indigne baten eguitea bekhatu handia da.*

I. Bai, ezen hura da bere yuyamenduaren eta condemnacionearen yatea eta edatea, eta sacrilegio icarri baten eguitea.

Cer eguin behar den comuniatarceacoan, eta comuniatarcean berean.

G. *C* *Ein dire comunione sailduaren aitcinean eguin behar diren Actac?*

I. Badire bortz printcipalac, ceinac bai dire; Lehen Fedezco Acta, 2° Humilitatezco Acta, 3° Contricionezco Acta, 4° Amodiozco Acta, Eta 5° Desircundezco Acta.

G. *Nola eguiten duçu fedezco Acta bat comunionearen aitcinean?*

I. Jesu-Christo, ene Salbatçaille maitea, gorphuteco beguez ikhusten banu baino fermuquiago, sinhesten dut çu ceroni çarela nic errecibituco çaitudana Aldareco Sacramendua saildua errecibitecan.

G. *Nola eguiten duçu humilitatezco Acta?*

I. Ene Jaincoa, ez naiz batere digne çu sar-çaitecin ene baitan, bainan erraçu choilqui hirtz bat, eta ene arima icanen da sendatua bere miseria gucietaric, çure baitan dut ene esperantça gucia ççarria.

G. Nola eguiten duçu contricionezco Añta?

I. Ene Jaincoa , barkhamendu elque nagotçu humilqui ene bekhatu guciez , damu dut eta urriqui çure amoreac-garic , ceren guciz ona çarelaric ofensatu çaitudan , eta harteen dut borondate fermu bat ez guchiago bekhaturic eguitcco çure graciarequin batean.

G. Nola eguiten duçu amodiozco Añta?

I. Ene Jaincoa , maite çaituc ene bihorz guciacz , eta munduan maite ditudan gauça gucien gainetic.

G. Nola eguiten duçu desfircundezco Añta?

I. Çato , ene Jesus dibinoa , çato ene bihotcera , libra çaçu ene bihotça gaitz gucietaric , beibe çaçu çure dohainez eta çure graziez , çure errecibitcco defira eta guticia handi batequin dago.

G. Comumatceracoan nola atchiqui behar da burua ?

I. Atchiqui behar da gueldiric eta chuchen , airtcinatu edo guibelatu gabe , eta higuitu gabe.

G. Nola behar dire beguiac iduqui?

I. Ez da behatu behar baterat eta bertcerat , eta ez beguiac atchiqui Apheça-ganat harmatuac ; bainan iduqui behar dire modestqui beheituac , edo ostia saindua-ganat itçuliac.

G. Nola behar da iduqui ahoa?

I. Ez sobra , ez gutiegui.

G. Nola behar da iduqui mihia ?

I. Azpico ezpainaren gainerat airtcinatuthea.

G. Ostia saindua errecibitu denean cer eguin behar da hartaz ?

I. Urci behar da aphur bat mihiaten gainean , eta guero heçatu denean iretçi behar da errefpetu handi batequin.

G. Baldin ostia saindua aho gainari lotcen balit-

çayo, cer eguin behar laiteque ?

I. Behar laiteque handic emequitto mihiaz khendu erhiez nquitu gabe.

G. *comuniatcean nola behar da atchiqui dafaila ?*

I. Hedatu behar da halaco guifaz non baldin ostia faindua Apheçaren escuetaric erortcen balitz, ez bailiteque erori behar atropen gainera eta ez lurrera, bainan bai dafailaren gainera.

G. *Comuniatceco aircinean edo ondoan ezpainac chucatu behar dire dafailaz ?*

I. Ez, hura ez da conbeni ez ungui, eta ez da hala eguin behar.

Cer eguin behar den comuniatu ondoan.

G. *C*Er eguin behar da comuniatu den ondoan?

I. Yoan behar da bazter batetara, eta han egon behar da oren laurden bat bederen Jaincoari esquerren emaiten.

G. *Cer eguin behar da bizquitarte hartan ?*

I. Lehenbicoric, adoratu behar da humilqui Jesu-Christo errecibituric heldu garena.

Bi-garrenecoric, etakhustera eman behar diogu hura gute baithan içaiteaz dugun bozcarioa.

Hirut-garrenecoric, esquer handiac eman behar diozcagu, ceren ethorri den gute-gana, garellic arten, hain deus gutiac.

Laur-garrenecoric, galdetu behar diozcagu behar ditugun gracia gutiac.

G. *Cer erran behar da comuniatu dutenean berehala Eliçatic ilkhitcen direnez ?*

I. Bere debocione escafiar atriscutan yartcea di

rela bere comunione saindutic probetchuric gabe guelditrecó.

G. *Asqui da Jaincoari esquerren emaiten oren laurden bat egoitea?*

I. Ez, behar da oraino gaineraco egun gucia iragan eta pasatu ahalic sainduquiéna.

Lehenbico Comunioneaz.

G. **L** *Ehenbico comunionearen eguiteco artha handiarequin preparatu behar da?*

I. Bai, ceren hura bai da accione bat haguitz importanta.

G. *cergatic hala?*

I. Ceren hura bai da dohaxutafunezco ithurri bat, baldin ungui eguiten bada, eta dohacabetafunezco bat, baldin gaixqui eguiten bada.

G. *cer eguin behar da bere lehenbico comunionea ungui eguiteco?*

I. Behar da muza onez hartara preparatu.

G. *cer eguin behar da hartara preparatuceco?*

I. Behar da, lehenbicoric, eramán lehen baino bicitce sainduago bat.

Bi-garrenecoric, hutsi eguin gabe bethi ibilli behar da Catichimara, yaquin behar diren gaucac han ikhastera.

Hirur-garrenecoric, orhoitz onez, eta obra onac maiz eguinez hartara disposatu behar da.

G. *Urtheco cein demboraz da conbeni lehenbico comunionearen eguitea?*

I. Bazco bestetan.

G. *Non eguin behar da lehenbico Comunionea?*

- I. Bete hertico Eliça-naufian.
 G. *Jaun Erretoraren permissionea gabe eguin behar da ?*
 I. Ez, ceren hari bai dagoco yuyatzea nor den har-
 taco gai edo capable.

SEI-GARREN LECCIONEA.

Penitentciaco Sacramenduaz.

G. *Cer da Penitentciaco Sacramendua ?*

I. Penitentcia da Sacramendu bat, ceinac barkatcen bai ditu bathayatur gueroz eguin ditugun bekhatuac.

G. *Cemba parte dire Penitentciaco Sacramenduan ?*

I. Badire hitur parte ; Contricionea, Cofesioa, eta Satisfaccionea.

G. *Cer da contricionea ?*

I. Contricionea da bere bekhatuen datu eta utriqui bat, guehiago bekhatuic ez eguiteco borondate fermu eta chede cinezco batequin.

G. *Cer da borondate fermu edo chede cina ?*

I. Hura da ez guehiago bekhatuic eguiteco gogo, on eta eguiazco borondate bat.

G. *Borondate fermu eta chede cinezco baten iqaita necesario da ?*

I. Bai, hura gabe ez da eguiazco conbertzioneric, eta ez bekhatuen barkhamenduric.

G. *Certan eqagutaen da borondate eta chede fermu hura ?*

I. Bicitcea aldatcen denean, eta bekhatuaren occasionei ihez eguiteco iqaiten den artia handian.

G. Cembat condicione behar tu içan Contricione on batec ?

I. Behar tu laut : Içan behar da , lehenbicoric , Surnaturala edo Ceruticacoa. Bi-garrenecoric , Barnecoa. Hiru-garrenecoric , Yenerala. Lau-garrenecoric , Soberanoa edo gucien gainecoa.

G. Cer da Contricione Surnaturala edo Ceruticacoa ?

I. Hura da bekhatuaz dugun dolorea , damua , eta urriquia , Izpiritu sainduaten mobimendu baretic , eta fedeac irakhasen datocun chede batetic heldu çaicuna , eta ez naturaleçazco mobimenduric edo chedetie heldu dena.

G. Cer da barneco Contricionea ?

I. Hura da bekhatuaren damu bat ez choilqui idurizcoa edo itchurazcoa eta ezpainetacoa , bainan bihotçaren erditie heldu dena.

G. Cer da contricione Yenerala ?

I. Hura da damu bat , eguin ditugun bekhatu gucietara hedatcen dena.

G. Bekhatu benialie baicic eguin ez duena hetaz cofesa daitezque contricionerice gabe ?

I. Ez , hetaz ere behar da içan contricionea , bertcela sacrilegio bat eguin laitezque ; hobe ere da ordnan eta conbeni da cofesatcea bertce cembait bekhatu lehen cofesatueteric , eta hartaz içaittea contricione on bat.

G. Cer da contricione Soberanoa edo gucien gainecoa ?

I. Hura da damu bat , ceinac higuin arazten bai darocu bekhatua gairz fuette guciac baino guehjiago.

G. *Cembat contricione dire?*

I. Badire bi suerte, Contricione perfeta, eta Contricione imperfeta, ceina deitzen bai da bertcela Atricionea.

G. *Cer da contricione perfeta?*

I. Hura da damu bat ceren ofentsatu dugun Jaincoa, ceren hura bai da guciz ona.

G. *Cer da contricione imperfeta edo atricionea?*

I. Hura da damu bat ceren Jaincoa ofentsatu dugun, ceina emaiten bai darocu ordenariozqui bekhatua cein itfusia den contideratceac edo eternitateco penen beldurrac.

G. *Cer condicione içan behar du contricione imperfetac?*

I. Içan behar tu bi condicione, lehen esplicatu direnez bertce alde.

G. *Cein dire hec?*

I. Lehenbicoric, içan behar da bekhatu ric eguiteco borondateric gabe.

Bi-garrenecoric, behar da içan barkhamenduaren esperantça, eta Jaincoa maithatcea hasi behar da yusticia guciaren ithurria beçala.

ÇAZPI-GARREN LECCIONEA.

Cofesioaz.

G. *Er da cofesioa?*

I. **C** Cofesioa da Aphez aprobatu bati bere bekhatu guciac erraitea eta declaratcea, hequin absolucionea haren-ganic errecibitceco.

G. *Cein dire cofesione on baten eguiteco necesario diren condicioneac?*

I. Badire botrz.

G. *Cein da lehena?*

I. Lehena da bere contcientciaren examinatcea.

G. *Cein da bi-garrena?*

I. Bi-garrena da Jaincoa ceren ofentsatu dugun damu handi bat icaitea.

G. *Cein da hirur-garrena?*

I. Hirur-garrena da gure bekhatu guciac Apez aptobatu bati cofesatcea.

G. *Cein da laur-garrena?*

I. Laur-garrena da ez guehiago bekharuric eguiterco chede cin eta fermu baten hartcea.

G. *Cein da bortz-garrena?*

I. Bortz-garrena da Jaincoari eta gure lagunari satisfatceco borondate eta deliberacione eguiatceco baten hartcea.

G. *Obligatuac gara gure bekhatu guciac declaratcera?*

I. Bai, eta bekhatu mortal bat choilqui gordetce duenac sacrilegio bat eguiten du.

G. *Ea bekhatu bat mortala othe den dudan da-goena haren erraitera obligatua da?*

I. Bai, ceren Cofesforac hura yuyatu behar bai du.

G. *Cembait bekhatu bere nahiz cofesforan gorde luquena certara laiteque obligatua?*

I. Bere cofesionearen berriz haltera, eta bereciqui bere bekhatu haren estaltceaz eguin luquen crimaz edo bekhatu handiaz accusatcera.

CORTCI-GARREN LECCIONEĀ.

Satisfaccioneaz.

G. **C** Er da Satisfaccionea?

- I. Hura da Jaincoari eta gure lagunari eguiten diogun erreparacione bat hari eguin diogun in-yurioaz.
- G. *Cofesione on bat eguitecotz obligatuac gara deliberatuac icaitera Jaincoari eta lagunari satisfatcera?*
- I. Bai, eta hori gabe ez dugu errecibitcen absolucioeric edo barkhamenduric.
- G. *Ordean absolucioea ican dugun ondoan, eta bekhatuac barkhatu caizquigun ondoan, obligatuac gara oraino satisfatcera?*
- I. Bai, ceren bekhatuari cor citçayoen eternitateco pena aldatua bat da dembora bateraco penara, ceina sofritu behar bai dugu mundu huntan edo bertcean.
- G. *Nola satisfatcen çayo Jaincoari pena horrentçat?*
- I. Penitentciazco obrez, ceinac complitcen bai dirugu Jesu-Christoren graciarequin, ceinaz choilqui satisfa eta merecimendu ican ahal bai deçaquegu.
- G. *Cein dire obra hec?*
- I. Hec dire bereciqui Cofesotac penitentciatçat emaiten darozquigunac, hala nola orhoitçac, barurac, eta amoinac.
- G. *Asqui da Jaincoari satisfatcea?*
- I. Ez, behar dugu halaber lagunari satisfatu, baldin ofentsatu badugu.
- G. *Nola satisfatcen çayo lagunari?*
- I. Hari bere presunan, bere ohorean, edo bere onthafunetan eguin diogun bidegabea erreparaturic.

BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

Cofefatceco maneraz.

G. **C** Er eguin behar dugu Cofeforaren oinetan garenean ?

I. Lehenic, ceinatu behar gara. Bi-garrenecoric, erran behar dugu: *Aita, benedica naçacu, ceren eguin bai dut bekhatu.* Hirur garrenecoric, erran behar dugu *Confiteor, meâ culpâ-raino,* hura campoan utciric. Laur-garrenecoric, erran behar tugu gure bekhatu guciac, penatic guëhien eguiten dutenatic haliz beguita egon gabe noiz Apheçac interrogatucoc gaituen.

G. *Cer eguin behar da ondoan ?*

I. Lehenic, akhabatu behar da *Confiteor.*

Bi-garrenecoric, aditu behar dire atentcione eta artha handi batequin Cofeforaren abisuac.

Hirur-garrenecoric, errecibitu behar da absolucionea humiltasun handi-batequin.

G. *Cer eguin behar da baldin Cofeforac errefusatcen badu absolucionea ?*

I. Obeditu behar da, haren yuyamenduaren azpian yarri behar da, eta harc erraiten duena eguin.

G. *Cer eguin behar da Cofeforac absolucionea emaiten duen demboran ?*

I. Orduan behar dire betriz higuindu bere bekhatuac contricionezco Acta bat eguinic, eta yuntatu behar gaizco Jesu-Christori, harc olibetaco baratcean gure bekhatuez içaitu çuen dolorean.

G. Eguizu contricionezco Añta bat.

I. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagotzu humiliqui enie bekhatu guciez, damu dut eta urriqui çure amoreac-garrie, ceren guciez ona çarelaric ofentfatu çaitudan, eta hartcen dut borondate fernu bat ez guehiago bekhatu-ric eguiteco çure graciarequin batean; balaber hartcen dut borondate nere bekhatu guciez oloqui cofesatceco, eta emanen çaitan penitentiaren compliteco.

G. Çer eguin behar du Cofesoraren oinetaric ilkhi ondoan?

I. Lehenic, Jaincoari esquerrac eman behar dioz-cagu errecibitu dugun graciaz.

Bi-garrenecoric, gogoan orabilli behar tugu Cofesoraren abisuac, eta hequin seguitceco deliberacionea hartu.

Hiru-garrenecoric, harc eman darocun penitencia ahalic lasterrea eguin behar dugu.

Laur-garrenecoric, baldin absolucionea bertce aldi bateraino luçatu badarocu, behar dugu haren-gana bihurtu harc feinalatu eta marcatu duen egunean.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Indulgentiaz.

G. Çer da Indulgentcia?

I. **C** Indulgentcia da Penitentiaco Sacramentuac barkhatu dituen bekhatuei çor cirçayoteti dembora batetaco penen barkhatendua.

G. Norc du Indulgentcia emaiteco indarra edo podorea?

I. Indar hura badu gure Aita Sainduac Eliça gucian, eta Jaun Aphezpicuec badute bere Diocesetan.

G. *Noren-ganic dute indar hura?*

I. Jesu-Christo gure Jauna-ganic, ceinac eman bai dio bothere hura bere Eliçari, eta Eliça baliatu da indar hartaz Apostoluen demboratic orainocoan.

G. *Indulgentciec' nola barkhatcen dute bekharuei çor çayoten pena?*

I. Jesu-Christoren merecimendu guciz handiac era infinituac, eta Sainduac satisfaccione abundantac guri aplicatuz.

G. *Cer eguin behar åa indulgentzien irabazteco?*

I. Içan behar da eguiazco penitent, eta leyalqui complitu behar dite Indulgentcia emaiten duenac manatcen dituen condicione guciac.

G. *Indulgentcia irabaci duena dispensatua da penitencia eguitetie?*

I. Ez, penitencia eguin behar dugu gure' bici gucian.

HAMECA-GARREN LECCIONEA.

Annuntcioaz, eta Ordenaz.

G. **C** *Er da Annuntcioa?*

I. **C** Annuntcioa da Sacramendu bat eriei atimaco eta gorhputceco behar dituzten laguntça gucien emaiteco ordenatua.

G. *Cer disposicionetan errecibitu behar da Annuntcioa?*

I. Cofesatu behar da baldin bekharu mortalean bada.

G. *Ordean ecin cofesa daitequenac, cer eguin behar du?*

I. Behar du içan confesarceco guticia eta desira,
eta eguin behar du contricionezco Acta bat.

G. *Sacramendu hunen errecibitceco egon behar da extrematerraino edo oñoqui etsi arteraino?*

I. Ez, asqui da hiltceco arriscuarequin eri içantea.

O R D E N A Z.

G. *cer da Ordena?*

I. Ordena da Sacramendu bat, ceinac Eliça guiçonei emaiten bai diote bothere eta indar Eliçaco eguinbiden eguiteco, eta hequin ungui eta sainduqui eguiteco gracia.

G. *Nondic heldu da bothere edo indar hori?*

I. Heldu da Jesu-Christo gure Jauna-ganic.

G. *Cer disposicionerequin errecibitu behar da Sacramendu hau?*

I. Behar da içan graciazco estatuan, eta içan Jaincoac hortara deithua.

HAMABI-GARREN LECCIONEA.

Ezcontçaz.

G. *Cer da Ezcontçaco Sacramendua?*

I. Ezcontça da Sacramendu bat, ceinac santificatcen bai du guiçonaten eta emaztearen arteco societate edo batasun çucena eta legitimoa, eta hei emaiten bai diote gracia bere haurren hasteco eta alchatceco Jaincoaren belurtasunean.

G. *cer disposicionerequin errecibitu behar da Sacramendu hau?*

I. Behar da içan graciazco estatuan.

G. *cer eguin behar da oraino?*

I. Errecibitu

I. Errecibitu behar da sacramendu hau modestia handi batequin, ahalquegabetasun gucietaric beguiraturic.

G. *Non errecibitu behar da Ezcontçaco sacramendua?*

I. Bere hertian eta bere Erretora-ganic, edo hanc bere partez harraco eçarri duen aphez baten-ganic.

G. *Cein dire presuna ezconduen obligacioneac?*

I. Badire hortz: 1.º Elkharrequin baquean eta batasun saildu batean bicitcea. 2.º Batac bertcearen nartioac, hursac eta humoreac patientiatequin sofritcea. 3.º Batac bertceari ezcontçaco fedea leyalqui beguiratcea. 4.º Bere beharretan batac bertcea laguntcea. 5.º Bere haurtac Jaincoaren beldurtasunean altchatcea.

G. *Biryinatafuneco eta alharguntosuneco estatua ez da hobeac ezcontçacoa baino?*

I. Bai, hartan sailduqui bicitceco hartcen denean.

G. *Cein behar da bada bietaric hautatu?*

I. Jaincoac ceintara deitzen gaituen ikhasiric, hura hautatu behar da.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEA.

Othoitçaz.

G. **C** *Er da Othoitça?*

I. **C** Othoitça da gure gogoa eta bihotça Jaincoari altchatcea, behar ditugun gauçac hari galdeguiteco.

G. *Obligatuac gara Jaincoari othoitç eguitera?*

I. Bai, hura da guiristindoen eguinbide hertsietaric bat, niholere ecin utçitçoa.

G. *Cergatic hori?*

I. Ceren Jaincoaren laguntçaren beharra bethi bai dugu, eta Jaincoac manatcen bai darocu haren laguntça galde deçagula gure othoitceran.

G. *Nola behar da othoitz eguin?*

I. Humiltasun handi batequin, fidantcia handi batequin, eta bethi iraunez edo pertseberatuz.

G. *cer da humilqui othoitz eguitea?*

I. Hura da eçagutcea eta aithortcea ez garela gai edo digne Jaincoaren aitcinean aguertceco, eta hartaz entçunac içaiteco.

G. *cer da fidantciarequin othoitz eguitea?*

I. Hura da esperantça içaitea Jaincoac emanen darocula galdeguiten dioguna, baldin hala conbeni bada haren gloriarentçat eta gure salbamenduarentçat.

G. *Fidantcia hori cerc emaiten darocu?*

I. Jaincoa guciz ona dela yaquiteac, eta Jesu-Christo gure Jaunaten merecimendu handicc.

G. *Cer da bethi iraunez edo pertseberatuz othoitz eguitea?*

I. Hura da behinere unhatu gabe othoitz eguitea, Jaincoac luçatua-gatic arren guri emaitera galdeguiten dioguna.

G. *cer eguin behar da oraino?*

I. Jesu-Christo gure Jaunaren icenean gure othoitçac eguin behar tuga, ceren hartaz baicic ecin mercci bai deçaquegu entçunac içaitea.

G. *cein demberaz behar da bereciqui othoitz eguin?*

I. Goicean, arraxean, bere lan eta accione phuruen edo printcipalen hastean, gure lanen edo accionen hastean.

- G. Eguiten dugun othoitça lucea içaitea necessario da?
 I. Ez, alqui da choilqui Jaincoari bihoçça alchatcea.
 G. Igandetan eta beſtetan ez da othoitç guchiago eguin behar bertee eguntan baino?
 I. Bai, ceren egun hec bai dire bereciqui othoitç eguitcco destinauaç eta eſlegituac.
 G. Gure othoitçetan cer galdetu bebar diogu Jaincoari?
 I. Haren gloria, gure ſalbamendua, eta gure iagunaren ſalbamendua aicina ahal deçaqueten çauça guciac.
 G. Ezdeçoquegu galdada munduco onhaſunac bicia, ofoſuna, &c.
 I. Bai, baldin çaldeteen bai dugu chede eta fin on batetacotç, guciac Jaincoaren borondatearen azpian çarritic.

HAMALAU-GARREN LECCIONEA.

Jaunaren othoitçaz, edo *Pater noſter*az.

- G. **C** Ein da othoitçic hoberena?
 I. Hura da *Pater noſter*, edo Jaunaren othoitça.
 G. Cer da Jaunaren othoitça?
 I. Hura da othoitç bat Jeſus-Chriſto gure Jaunac berac irakhatſi darocuna.
 G. Erraçun latinez.
 I. *Pater noſter*, &c. Goiceco othoitçean beçala, pag. 9.
 G. Erraçun eſçoaraz.
 I. Gure aita, &c, &c. Goiceco othoitçean beçala, p. 10.
 G. Cergatic dioçun, gure Aita?
 I. Jaincoa baiñhan gure ſidanteia çarttecco haren ume beçala eta haren gloriaco ptimu beçala.
 G. Cergatic ez duçun erraiten, ene Aita?
 I. Ceren guciac anaya baicara, eta elkharentçat othoitç eguin behar bai dugu.
 G. Cergatic dioçun, Cernetan çarena?
 I. Ceren Jaincoa lekhu guciçtan içan arren halere Cerua bai darocagu haren gloriaren Tronua beçala.
 G. Cembat galdada dire Jaunaren othoitçean?
 I. Badire çazpi.
 G. Eſpliaça çaçun lehena: Erabil bedi ſainduqui çure icena.
 I. Erran nahì da, içan çaitte ççagurua, adoraturua, eta

mairatua munda guciatz.

- C. *Esplica çaqu bi-garrena* : Ethor bedi çure errefuma.
 I. Hori erran nahi da , mana çaqu gure bihotzetan çure gra-
 ciaz , eta goçaraz gaitçatçu çurequin çure errefumaco
 gloria sailduaz.

Jaunaren Othoitçaren seguida.

- G. *Esplica çaqu hirur-garren galdea* , Eguin bedi çure
 borondatea Ceruan beçala lurrean ere.
 I. Erran nahi da , içan çaitte lurrean obeditua , ceruan çar-
 ren beçala.
 G. *Esplica çaqu laur-garrena* : Iguçu egun gure eguneco
 oguia.
 I. Iguçu Arimaco eta gorphuteeco biçiarentçat egun gu-
 ciez behar ditugun gauçac.
 G. *Esplica çaqu bortz-garrena* : Eta barkha dietçagutçu gu-
 re çorrac.
 I. Hori erran nahi da , iguçu eguiazco penitencia baten
 dohaina , eta gure bekhatuen barkhamendua.
 G. *Cergatic erraiten duçu* , guc gure-gana çordun direnei
 barkhatcen derauztegun beçala ?
 I. Hori erran nahi da , Jaincoac ez darocula barkhatuco ,
 non ez dugun guc barkhatcen.
 G. *Esplica çaqu sei-garren galdea* , eta ez gaitçatçula utz
 tentamendutan errotcera ?
 I. Erran nahi da , edo khen darocuçen tentacionca , edo
 iguçu haren garaitceco gracia.
 G. *Esplica darocuçen çazpi-garrena* , Aitcitic beguira gait-
 çatçu gaitceic.
 I. Hori erran nahi da , libra gaitçatça bicitec huntaco
 etçaietarie eta miserietarie , eta heriotce eternaletic.
 G. *Jaunaren othoitçaren akhabamçan cergatic erraiten da*
hitx hau , halabiz ?
 I. Jaincoa baitan dugun fidantcia , eta eguin ditugun gal-
 de gucietan entçunac içaitceco desira edo guicia erakhu-
 tera emaitceco.

HAMABORTZ-GARREN LECCIONEĀ.

Aingueruaren Salutacioneaz, edo
Ave Mariaz.

- G.** *C* **Ein da Biryina Sainduaren ohoratceco eta haren laguntçaren galdetceco Eliçac printzipalqui usaten duen othoitça?**
- I.** *Hura da Aingueruaren Salutacionea, edo bertcela Ave Maria.*
- G.** *Erraçu latinez eta eskoaraz.*
- I.** *Ave Maria, &c. Agur, Maria, &c. goiccco othoitcean beçala, p. 10 eta 11.*
- G.** *Cein hisceç eguina da ainguernaren Salutacionea?*
- I.** *Aingueru Gabrielen hitceç, santa Elizabetceç, eta Eliçac hei berretu diozcateneç.*
- G.** *Cein dire Ainguernaren hitçac?*
- I.** *Hauc dire: Agur, Maria graciaz bethea, Yauña da çurequin.*
- G.** *Cein dire santa Elizabeten hitçac?*
- I.** *Benedicatur çara ematzen artean, eta benedictura da çure sabeleco fructua.*
- G.** *Cein dire Eliçac berretu dituen hitçac?*
- I.** *Maria saindua Jaincoaren Ama, eguiçu othoitç gu bekhatorentçat orai eta gure heriotceco orenean. Halabiz.*
- G.** *Cergatic Eliçac berretu ditu hitz horiet?*
- I.** *Erakhuftera emaitceco cein fidantzia handia behar dugun içan Biryina sainduaren laguntçan, berceiqui gure heriotceco orenean.*

HAMASEI-GARREN LECCIONEĀ.

Biryina Sainduaren-ganateco debocioneaz
Arrosarioaz.

- G.** *T* **Rinitate sainduaren aldarateco gure eguinbidez lekhorra, cein da debocionexco pratica gushienit maithatu behar duguna?**
- I.** *Hura da Biryina saindua-ganateco debocionea.*
- G.** *Cergatic?*

- I. Ceren hura Jaincoaren Ama bai da.
 G. *Cergatic oraino bertce alde ?*
 I. Ceren hure eguin nahi daroçu, eta eguin ahal bai de-
 çaquegu bertce cein nahi sailduc baino ungui guchiago.
 G. *Cer probetchu atheratcen dugu Ama Birjina-ganateco de-
 bociatce ?*
 I. Bia dire principalac.
 G. *Cein da lehena ?*
 I. Hare laguntcen gaitu bici garcino.
 G. *Cein da bi-garrena ?*
 I. Hare laguntcen gaitu hiltcean manera particular batez.

A R R O S A R I O A Z.

- G. **A** Ndredena Mariaren ohoratceco Guiriflinoac, eta be-
*reciqui iracurtcen ez daquisenec, maicenic cerbiçat-
 cen diren debocionea cein da ?*
 I. Hura da Arrosarioa.
 G. *Cer da arrosarioa ?*
 I. Arrosarioa da othoitz bat Birjina Sainduaren ohoretan
 eguina, ceinetan bai dire *Credo* bat, çazpi *Pater*, eta
 hirur-hogoi eta hirur *Ave Maria*.
 G. *Nola erraiten da arrosarioa ?*
 I. Jaincoaren aitcinean gabela orhoituric, eta ceinaturic
 erraiten da *Credo* guentcearen gainean, eta *Pater* bihi
 larrien gainean, *Ave Maria* bihi chehen gainean latinez
 edo elcoaraz.
 G. *Cergatic erraiten dire çazpi Pater hee ?*
 I. Birjina Sainduaren bicitceco çazpi mysterio principales
 ohoratceco.
 G. *Cein dire Mysterio hee ?*
 I. Haren Contcepcionea, Sortceea, Presentacionea, An-
 nunciacionea, Bisitacionea, Purificacionea, eta Asump-
 cionea.
 G. *Cergatic dire hirur-hogoi eta hirur Ave Maria ?*
 I. Opinionea, edo ustea nola bai da Birjina Saindua lur-
 rean bici içan dela hirur-hogoi eta hirur urthe, hequin
 ohoratceco.

HAMAÇAZPI-GARREN LECCIONEA.

Gure accionen guiristino guifa eguiteco maneraz.

G. **C**er eguin behar du guiristino batec iratçarteen denean ?
Ceinatu behar da, eta bere bihotça Jaincoari altchatu behar dio, erraiten duclaric :

Ene Jaincoa, emaiten darotçut ene bihotça, milla esquer darotçut ceren conserbatu nauçun gaurco gau huntan.
Edo bertee cembait borrelaco.

G. *Cer eguin behar du beztittean ?*

I. Arçhiqui behar du modestia haudi bar, eta bere bihotça jaincoari noicic behin altchatu.

G. *Cer eguin behar du beztitu denean ?*

I. Hartu behar du ur benedicatua, belhaurico yarri gurucifica baten, edo cembait imagina deboten aitcinean, eta eguin goiccco othoitça Catichima hunen haslean causteen den beçala: Haurrec eta bertee memorio guti duteneç eguin ahal deçaquete hnelache :

Ene Jaincoa, adoratcen çaitut eta maitharçen ene bihotz guciac, ezquerrac darozquitçut ceren eman nauçun mundura, eta ceren erosi nauçun çure Seme maitearen odol preciaturaren gostuz; ceren eguin nauçun guiristino eta Eliçaren ume, eta beguiratu gaurco gau huntan gaitz eta arriscu gaichto guciataric.

Ene Jaincoa, ofriteen darozquitçut çure gloriaren ohoretan ene gogo, hitz, eta accione guciac, eguidaçu, othoi, gracia egungo egunean bekhatu ric ez eguiteco.

Erran behar dire guero Pater, Ave, Credo, latinez edo escoaraz, goiccco othoitcean diren beçala, p. 9 eta 10, eta Jaincoaren eta Eliça Ama sainduaren Manzmenuac; eta guero eguin behar da othoitç hau :

Biryina Saindua Jaincoaren ama, har naçaçu, othoi, ni eta nic eguinen ditudan gauça guciac çure laguntça sainduaren azpian. Ene Aingueru beguirailic ona, eta ene Patroin saindua, ardiets dietçadatuçue Jaincoa-ganic egun hunen sainduqui iragaitco behar ditudan gracia guciac.
Halabiz.

- G. *Guirifinoac cer eguin behar du lanean edo bere eguidura usatuan hasten donean?*
- I. Erran behar du bihotzez ere ahoz baino hobequi: Eue Jaincoa, ofritzen darozquit eguitera nohan lana; emogu, othoi, çure benediccionea.

Gauça beraren seguida.

- G. **G**uirifino bates egun guciez Moça saindua entçun behar du?
- I. Ez da bekhatuaren penan hartara obligatua, bainan hura da accione saindu bat, ceina ez baitu huts eguin behar, baldin bere lane guibelatzen ez badute.
- G. *Yan aitcinean eta ondoan othoatic eguin behar da?*
- I. Bai, hala eguiten dute guirifino on guciez, eta hala ez du behinere huts eguin behar.
- G. *cer erran behar da yateracoan?*
- I. Erran behar da latinez;
- Benedicite, Dominus, nos & ea qua sumus sumpturi benedicat dextera christi. In nomine Patris & Filii, &c. edo elcoaraz:*
- Jesus-Christo gure Yaunac digula guri eta gu hartcera goacín yanharici eta edarici bere benediccione saindua. Aitaren, eta Semearen, eta Izpiritu sainduaren icenean. Halabiz.
- G. *cer erran behar da yan ondoan?*
- I. Erran behar da latinez;
- Agimus tibi gratias, Omnipotens Deus, pro universis beneficiis tuis; qui vivis & regnas in secula seculorum, Amen. Beata viscera Mariae Virginis, qua portaverunt aeterni Patris Filium.*
- Et beata ubera, qua lactaverunt christum Dominum. Fidelium anima per misericordiam Dei requiescant in pace. Amen. Edo elcoaraz:*
- Çure unguequin guciez esquerrac bihurtzen darozquitçugu, Jainco guciez botheretsua, ceina bici haitçara, eta ceinaç manatzen bai duçu mendetaco mende gucitan. Halabiz.
- Dohaxua da Maria Biryinaren sabela, ceinac ekharri bai du

Aita Eternalaren Semea.

Eta Dohaxuac dire Jesu-Christo gure Yaunari esnea eman dioten bulharrac.

Jaincoaren misericordiaz gurillinoen Arima yonase goça daitecila bethiereco bakeaz. Halabiz.

Gauça beraren seguida.

G. *O Renac yotzen duenean cer eguin behar laitequo?*

I. *O* Haguitz on da Jaincoari bere bihotzaren altchatcea cembait othoitz laburrez, erranic hunelaco cembait othoitz: Ene Jaincoa, adoracxen çaitut, edo bertecela; Ene Jaincoa, maite çaitut ene bihotz guciaz, eguidaçu bekhatuic oz eguiteco gracia. Jesu-Christo ene Yauna, benedica çatçu ene lanac. Biryina Saindua, othoitz eguioçu enetçat çure Seme maiteari. *Edo bertecela erran daiteque Ave Maria.*

G. *cer erran behar da Angelus exquilac yoitcan?*

I. Erran behar da latinez,

Angelus Domini nuntiavit Maria, & concepit de Spiritu Sancto; eta erran behar da Ave Maria. Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: Ave Maria, &c. Et verbum caro factum est, & habitavit in nobis: Ave Maria, &c. Edo escoaraz:

Jaunaren Aingueruac Mariari eman dio berri on bat, eta hanc contcebitu du Izpiritu Saindua-ganic: Agur, Maria, &c.

Huna Jaunaren nescatoa, eguin bequit çure hitçaren araberaz. Agur, Maria, &c.

Eta Verboac hartu du haraguitzco gorputz bat, eta egotu da gure artean. Agur, Maria, &c.

G. *Angelus ez daquiteneç cer othoitz eguin deçaquete?*

I. Erran deçaquete hiruretan *Pater* eta *Ave*.

G. *Haur bat nola yostatu behar da?*

I. Modestiarequin, nihori gaixquiric eguin edo erran gabe.

G. *Egun gucia yostetan eraman behar du?*

I. Ez, yon behar da escolara, eta etchean eguin behar du Aitac eta Ama manacxen diotena.

Gauça beraren seguida.

G. *G*uiristino bateo cer eguin behar du etci-
teracoan ?

I. Goicean beçala belhaurico yatri behar da bere
othoitçaren eguitemo.

G. cer othoitz eguin behar du ?

I. Ur benedicatua hartu ondoan , ceinaturic erran
behar du :

Ene jaincoa , adoraten çaitut eta maithaten ene bihotz
guciaz , esquerrac darozquitçut ceren eman nauçun
mundura , eta ceren crofi nauçun çure Seme maitearen
odol preciatuaren gofluz ; ceren eguin nauçun Guiristino
eta Eliçaren ume , eta conserbatu egungo egunean , eta
yeneralqui çne eguin darozquidarçun gracia guciez , eta
çure-ganic errecibitu ditudan onthafun guciez.

Erran behar du guero Pater , Ave , eta Credo.

G. *Ondoa cer eguin behar du ?*

I. Cembait demboraz examinatu behar du bere
contciençia eguin dituen bekhatuen gainean ,
nola bai dire gueçurrac , ez obediteac , hasar-
retcea , &c. eta guero erran *Confueor* latinez
edo escoaraz , eta eguin contricionezco Acta
bat , arraxeco othoitçean beçala , pag. 14 eta
15 , eta guero erran : Ene Jaincoa , ofritçen
darotçut gaur hartcera nohan errepausua ; con-
serba naçaçu , othoi , gau huntan bekhatu-
ric eguin gabe , eta beguira naçaçu arriscu gaichto
gucietaric.

G. *Ohean sartçean cer eguin behar du ?*

I. Hartu behar du ut benedicatua , ceinatu , eta
ohean modestqui sarthu , bere burua gomen-

daturic Biryina sainduari, here Aingueru be-
guitale onari, eta bere Patroin Sainduari, hitz
hauc edo bertee cembair hanelaco errantz :

Maria Biryina Saindua Jaincoaren Ama, barnaçacu, othoi,
çure laguntça sainduaren azpian : Ene Aingueru ona,
eta ene Patroin saindua, ardiets dieçadaçue gau hunen
sainduqui iragaiteco gracia. Halabiz.

HAMEÇORTCI-GARREN LECCIONEAN

Guiristino batec eguin behar dituen Acta
principalez.

G. *C* Ein dire Guiristino batec maicenic eguin
behar dituen Acta principalac?

I. Hec dire : Adoracionezco Actac, Fedezcoac,
Esperantçazcoac, Caritatezcoac, Contricionez-
coac, Galdezcoac, Esquer-onezcoac, Ofri-
menduzcoac, &c.

G. *E*guiču adoracionezco Acta bat.

I. Ene Jaincoa, adoraten çaitut, eta ahuzpez yarten
naiz gogoz eta bihorree çure ajteinean; eçagutcen çai-
tut ene Creatçaillearentçat eta ene Yaun soberanoarent-
çat, ofritcen darozquitçat ene bicia eta ene onthasun
guçiac.

G. *E*guiču fedezco Acta bat.

I. Ene Jaincoa, sinhesten ditut cinez eta fermuqui Eliça
Ama Sainduac sinhesten eta irakhasten dituen gauça gu-
çiac, ceren çue hari irakhastiac bai dire; egüidaçu,
othoi, gracia sinbeste hortan biciteco eta hiteco.

G. *E*guiču esperantçazco Acta bat.

I. Ene Jaincoa, esperantça dat jesu-Christo çure jaunaren
mercedmenduen berhitez, emanen darotaçula egun ba-
tez çure Parabisuco gloria saindua, eta mundu hunetan
harat hedateco behar dirudan gracia guçiac, ceren
çue agüinda bal darozquitçatu, eta çu baitçara guçia
ona eta çure hitçaren atchiquitcera leyala.

G. Eguiçu caritatezco Aġta bat, erran nahi da Jaincoaren eta lagunaren amodiozco Aġta bat.

I. Ene jaincoa, maite çaituc ene bihoz guciar, eta gauça gucien gaineric, çeren çu baitçara guciç maithagarria eta ahala perfecta: maite dut halaber ene laguna nere burua beçala çure amoreac-gatic.

G. Eguiçu contricionezco Aġta bat.

I. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagotçu, &c.
Araxeco othoizean beçala, pag. 14.

G. Eguiçu galdezco Aġta bat.

I. Ene jaincoa, indaçu, othoi, ene salbamenduan tra-
baillatceco behar ditudan gracia guciar, galdeguiten darozquitçut Jesus-Christo gure Jaunaren merçimenduen berchutez.

*Hemen baibederac eman deiçaque bat banazca galdetu nahi dituen gauçac, nola bai dire comparacionera, bere boga-
cionca çdo certara deiñua den eçagutcea, eguitico batetic
ungui atheratcea, Jaincoaren gloriaren othorea aittinat-
cea, bere ofasuna, eta bertce horrelaco.*

G. Eguiçu esquer-onezco Aġta bat.

I. Ene Jaincoa, esquerrac bihurtcen darozquitçut çue guciç onac eman darozquidatçun onthasun eta gracia guciçez, eta bereçiqui çeren eman nauçun mundura, eta çeren eroli nauçun çure Seme maitearen odol preciauaren goltuz, çeren eguin nauçun guiristino eta Eliçaren ume, eta conserbatu ene biciaren oren eta momentu guciçez.

G. Eguiçu ofrimenduzco Aġta bat.

I. Ene Jaincoa, ofritcen darozquitçut ene gogo, hirtz, ac-
cione, lan, nahigabe, eta sofricari guciar, ene ontha-
sun guciar, ene bicia ere, emoçute, othoi, çure be-
nediccione saindua; guciar çureac dire, guciar çure-
ganic heldu çaitçuit, guciar çura lagupça sainduaren
azpian eçartcen tut.

JESUSEN ICEN SAINDUAREN LETHANIA C.

KYrie eleison, Christe eleison.
Kyrie eleison.

Jesu, audi nos. Jesu, exaudi nos.

Pater de Coelis Deus, miserere.

Fili, Redemptor mundi Deus, miserere nobis.

Spiritus Sancte Deus, mis.

Sancta Trinitas unus Deus, mis.

Jesu, Fili Dei vivi, mis.

Jesu, splendor Patris, mis.

Jesu, candor lucis aeternae, mis.

Jesu, Rex gloriae, mis.

Jesu, sol iustitiae, mis.

Jesu, Fili Mariae Virginis, mis.

Jesu, admirabilis, mis.

Jesu, Deus fortis, mis.

Jesu, Pater futuri seculi, mis.

Jesu, magni consilii Angele,

Jesu, potentissime, mis.

Jesu, patientissime, mis.

Jesu, obedientissime, mis.

Jesu, mitis & humilis corde,

Jesu, amator castitatis, mis.

Jesu, amator noster, mis.

Jesu, Deus pacis, mis.

Jesu, auctor vitae, mis.

Jesu, exemplar virtutum, mis.

Jesu, zelator animarum, mis.

Jesu, Deus noster, mis.

Jesu, refugium nostrum, mis.

Jesu, Pater pauperum, mis.

Jesu, Thesaurus Fidelium, mis.

Jesu, bone Pastor, mis.

Jesu, lux vera, mis.

Jesu, sapientia aeterna, mis.

Jesu, bonitas infinita, mis.

Jesu, via & vita nostra, mis.

Jesu, gaudium Angelorum,

Jesu, Rex Patriarcharum, mis.

Jesu, inspirator Prophetarum, miserere nobis.

Jesu, Magister Apostolorum;
Jesu, Doctor Evangelistarum, miserere nobis.

Jesu, fortitudo Martyrum.

Jesu, lumen Confessorum.

Jesu, puritas Virginum,

Jesu, gloria Sacerdotum,

Jesu, corona Sanctorum omnium.

Propitius esto, parce nobis.

Propitius esto, exaudi nos.

Ab omni peccato, lib.

Ab ira tua,

Ab insidiis Diaboli,

A spiritu fornicationis,

A morte perpetua,

A neglectu inspirationum tuarum.

Per mysterium sanctae Incarnationis tuae,

Per nativitatem tuam,

Per infantiam tuam,

Per divinissimam vitam tuam,

Per labores tuos,

Per Agoniam & Passionem tuam,

Per crucem & derelictionem tuam,

Per languores tuos,

Per mortem & sepulturam tuam,

Per resurrectionem tuam,

Per Ascensionem tuam,

Per gaudia tua,

Per gloriam tuam,

Per dulcissimam Virginem

Mariam Matrem tuam,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Jesu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Jesu.

miserere.

Libera nos Jesu.

Libera nos Jesu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis, Jesu.

O R E M U S.

Domine Jesus-Christe, qui dixisti, petite & accipietis, quaerite & invenietis, pulsate & aperietur vobis: quaesu-

mus, da nobis potentibus divinisissimi tui amoris effectum; ut te toto corde, ore & opere diligamus, & à tuâ nunquam laude cessemus: qui vivis & regnas, Deus, in seculâ seculorum. Amen.

Birgina Maria Sainduaren Lethaniac.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Christe, audi nos. Christe, exaudi nos. Pater de caelis Deus, misere.

Fili, Redemptor mundi Deus, miserere nobis. Spiritus Sancte Deus, misere. Sancta Trinitas unus Deus, miserere nobis.

Sancta Maria, ora pro nobis.

Sancta Dei genitrix,

Sancta Virgo Virginum,

Mater Christi,

Mater divinae gratiae.

Mater purissima,

Mater castissima,

Mater inviolata,

Mater intemerata,

Mater amabilis,

Mater admirabilis,

Mater creatoris.

Mater Salvatoris,

Virgo prudentissima,

Virgo veneranda,

Virgo predicanda,

Virgo potens.

Virgo clemens,

Virgo fidelis,

Speculum justitiae,

Sedes sapientiae,

Causa nostrae laetitiae,
Vas spirituale,
Vas honorabile,

Vas insigne devotionis,

Rosa myrica,

Turris Davidica,

Tutris eburnea,

Domus aurea,

Foderis arca,

Janua caeli,

Stella matutina,

Salus infirmorum,

Refugium peccatorum,

Consolatrix afflictorum,

Auxilium Christianorum,

Regina Angelorum,

Regina Patriarcharum,

Regina Prophetarum,

Regina Apostolorum,

Regina Martyrum,

Regina Confessorum,

Regina Virginum,

Regina Coeli,

Regina Sanctorum omnium,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis,

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

O R E M U S.

Defende, quaesumus, Domine, Beatam Mariam semper Virginem in tercedente, istam ab omni adversitate familiam, toto corde tibi prostratam, ab hostium propitius tuere clementer insidiis. Per Christum Dominum nostrum.

Meça nola lagundu behar den.

1. **N**Oiz ere Apheça arribatu bai da Aldareco escaleren edo Aldarearen oinetaco thaularen ondoan, Meça laguntçaillea emaiten da haren etxuineco aldean, hartzen dio escu esquinaz bere boneta, eta Aldarean baldin bada Custodioric, genuflexione eguiten du galtçadaren gainean; eta Custodioric ez bada, agur handi bat makburturic eguiten du, eta eramaiten du boneta hartaco den lekhu barera.

2. Guero belhaurico yartzen da lurtean escalez bezetago, Apheçaren ezquerraco aldean, hura baino guibelacheago, eta Meça gucian ez da behinere liburu dagoen aldean belhaurico yart behar, bainan bethi liburuaz bertice aldetic.

3. Apheçari ihardesten dio clarqui eta emequi, ez fitegui yoane, behinere ihardesten hali gabe Apheçac hitça akhabatu duquen artean, eta ez goregui, ez beheregui ihardetziz, bainan aphiur begora behera Apheçac beçala.

4. Introiboen ondoan Apheça Aldarerat igaiten denean, laguntçailleac escuaz alchateen diozca Eliçathorta era Sosana, traba deçaten beldurtez, Meça laguntçaillea bera ere alchateen da, eta baldin badire escalera mail bat baino guehiago, belhaurico yartzen da hetaric behereanean, bainan bar baicic ez bada, egon behar da belhaurico lurtean, lehen cen beçala, Apheçaren bardinean ez içaiteco.

5. Liburuaren eramaiteco edo bertice cerbaitetaco Aldarearen aitcinean pasatzen den aldi guciez beherean eguiten du genuflexione bat edo agur handi bat, behinere aldarearen oinetaco thaularen gainetic Apheçaren aldean pasatu gabe; eta Apheçac erraiten duenean, *Orate fratres*, ez du ihardetsi behar *Suscipias* hura aldarerat osloqui itçali daitequen artean: Eta ceinatu behar da hura ere, Apheça ceinatzen den aldi guciez.

MEÇA LAGUNTCEAN

Cer ihardetsi behar den.

A. Introibo ad altare Dei.

L. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

A. Judica me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo & doloso erue me.

L. Quia tu es, Deus, fortitudo mea; quare me repulisti, & quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

A. Emitte lucem tuam & veritatem tuam; ipsa me dedu-

xerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum & in tabernacula tua.

L. Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

A. Confitebor tibi in cythara, Deus, Deus meus; quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

L. Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei, & Deus meus.

L. Gloria Patri, &c.
L. ut erat, &c.
L. Introibo ad altare Dei.
A. Ad Deum qui lætificat juven-
 tem meam,
 Advocatum nostrum in no-
 mine Domini.
 Qui fecit cælum & terram.
 Confiteor Deo, &c.
 Audireatur tui omnipotens
 Deus, & dimittis peccatis
 meis, perducatur te ad vitam
 æternam.
 Amen.
 Confiteor Deo, &c.
 Audireatur vestri, &c.
 Amen.
 Indulgentiam, absolutio-
 nem, &c.
 Amen.
 Deus, tu conversus vivifica-
 bis nos.
 Et plebs tua lætabitur in te.
A. Ostende nobis, Domine,
 misericordiam tuam.
L. Et salutare tuum da nobis,
A. Domine, exaudi orationem
 meam.
L. Et clamor meus ad te veniat.
A. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Kyrie eleison.
L. Kyrie eleison.
A. Kyrie eleison.
L. Christe eleison.
A. Christe eleison.
L. Christe eleison.
A. Kyrie eleison.
L. Kyrie eleison.
A. Kyrie eleison.
L. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Sequentia sancti
 Evangelii, &c.

L. Gloria tibi, Domine.
A. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Orate fratres, &c.
L. Suscipiat Dominus sacrifici-
 um de manibus tuis ad lau-
 dem & gloriam nominis sui,
 ad utilitatem quoque nos-
 tram, totiusque Ecclesie sue
 sancte.
A. Per omnia secula seculorum.
L. Amen.
A. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Sursum corda.
L. Habemus ad Dominum.
A. Gratias agamus Domino
 Deo nostro.
L. Dignum & justum est.
A. Per omnia secula seculorum.
L. Amen.
A. Et ne nos inducas in tenta-
 tionem.
L. Sed libera nos à malo.
A. Per omnia secula seculorum.
L. Amen.
A. Pax Dñi sit semper vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Ite, missa est. *edo* Benedica-
 mus Domino.
*Defunctuen Mezetan Aphegac er-
 raiten du.*
A. Requiescat in pace.
Eta Mesa laguntçailenc.
L. Amen.
A. Dominus vobiscum.
L. Et cum spiritu tuo.
A. Sequentia sancti Evangelii
 secundum Joannem.
L. Gloria tibi, Domine.
A. In principio erat verbum.
L. Deo gratias.